

9. edycja

Umiejętności polonistyczne, matematyczne
i przyrodnicze trzecioklasistów

Raport ze Sprawdzianu Kompetencji Trzecioklasisty Omnibus 2024

Monika Czajkowska

Umiejętności polonistyczne, matematyczne i przyrodnicze trzecioklasistów

Raport ze Sprawdzianu Kompetencji Trzecioklasisty Omnibus 2024

Monika Czajkowska

1. Wprowadzenie	2
2. Informacje o badaniu Omnibus	3
2.1. Cele sprawdzianu	3
2.2. Konstrukcja sprawdzianów	3
2.2.1. Konstrukcja zadań w części polonistycznej	3
2.2.2. Konstrukcja zadań w części matematycznej	4
2.2.3. Konstrukcja zadań w części przyrodniczej	4
3. Ogólne wyniki	5
3.1. Wyniki sprawdzianu w części polonistycznej	5
3.1.1. Wyniki sprawdzianu podstawowego	5
3.1.2. Wyniki sprawdzianu dodatkowego	12
3.2. Wyniki sprawdzianu w części matematycznej	18
3.2.1. Wyniki sprawdzianu podstawowego	19
3.2.2. Wyniki sprawdzianu dodatkowego	26
3.3. Wyniki sprawdzianu w części przyrodniczej	32
4. Podsumowanie	36

1. Wprowadzenie

Dziewiąta edycja Ogólnopolskiego Sprawdzianu Kompetencji Trzecioklasisty Omnibus odbyła się w dniach 23–25 kwietnia 2024 r.

Warunkiem uczestnictwa w sprawdzianie było zgłoszenie klasy – za pośrednictwem strony internetowej – przez dyrektora szkoły.

W pierwszym dniu sprawdzano umiejętności polonistyczne, w kolejnych dniach – umiejętności matematyczne i przyrodnicze uczniów kończących I etap edukacyjny. Na rozwiązanie zadań w częściach: polonistycznej i matematycznej uczniowie mieli po 90 minut, a w części przyrodniczej 45 minut. Ponieważ trzecioklasiści mogą mieć trudności z koncentracją przez tak długi czas, podobnie jak w poprzednich edycjach przyjęto, że nauczyciel może w trakcie sprawdzianu zrobić maksymalnie dwie przerwy; czas ich trwania nie był wliczany do czasu pisania sprawdzianu. A zatem 90 minut dla części polonistycznej i matematycznej oraz 45 minut dla części przyrodniczej to czas efektywnej pracy ucznia.

Po zakończonym sprawdzianie nauczyciel oceniał prace swoich uczniów zgodnie z otrzymanym kluczem, a następnie poprzez platformę internetową wprowadzał wyniki do systemu. Po wprowadzeniu wyników nauczyciel otrzymywał raport podstawowy, który zawierał informacje dotyczące osiągnięć poszczególnych dzieci w zakresie kompetencji polonistycznych, matematycznych i przyrodniczych. Ponadto nauczyciel otrzymywał rekomendacje (przeznaczone dla niego i dla rodzica).

Wskazane byłoby, aby nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej wspólnie z nauczycielami języka polskiego, matematyki i przyrody, którzy będą uczyli dzieci w klasie IV, dokonali analizy wyników i omówili zalecenia zamieszczone w rekomendacjach.

Należy pamiętać, że nie można oceniać efektów pracy dziecka czy nauczyciela wyłącznie na podstawie sprawdzianu Omnibus. Sprawdzian ten jest tylko jednym z narzędzi, które pozwalają na określenie mocnych i słabych stron ucznia.

Nie należy też porównywać wyników sprawdzianu Omnibus z wynikami podobnych sprawdzianów przeprowadzonych przez rozmaite instytucje. Każdy z takich sprawdzianów miał inne cele.

2. Informacje o sprawdzianie Omnibus

2.1. Cele sprawdzianu

Głównym celem sprawdzianu Omnibus było określenie stopnia opanowania przez uczniów klas III umiejętności z zakresu edukacji polonistycznej, matematycznej i przyrodniczej określonych w podstawie programowej dla I etapu edukacyjnego.

W przypadku edukacji polonistycznej są to umiejętności skoncentrowane wokół rozumienia czytanego tekstu, analizowania przeczytanego tekstu, redagowania wypowiedzi pisemnej (z uwzględnieniem poprawności gramatycznej i ortograficznej). Są to również umiejętności opisane w podstawie programowej z zakresu kształcenia językowego.

Do najważniejszych, szczegółowych umiejętności matematycznych należą m.in.: przeliczanie elementów, wykonywanie czterech podstawowych działań na liczbach naturalnych, dostrzeganie prawdziwości, rozwiązywanie zadań tekstowych, rozpoznawanie figur geometrycznych, wykonywanie pomiarów. Są one konieczne do kształtowania i rozwijania umiejętności złożonych, czyli modelowania matematycznego, tworzenia strategii rozwiązywania zadań i prowadzenia rozumowań matematycznych stanowiących cel kształcenia matematycznego. Bardzo ważna jest zdolność do uczenia się i twórcze podchodzenie do problemów matematycznych. Dlatego przyjęto, że w trakcie rozwiązywania zadań matematycznych uczeń będzie miał możliwość korzystania z różnych pomocy dydaktycznych przygotowanych przez nauczyciela, np. patyczków, kamyczków, tasemek, kartek, nożyczek. Ponadto obowiązkowo każdy uczeń musiał mieć do dyspozycji: długopis, ołówek, gumkę i linijkę.

W zakresie kształcenia przyrodniczego sprawdzano stopień rozumienia środowiska przyrodniczego i przestrzeni geograficznej oraz wiedzę na temat ochrony środowiska, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i Układu Słonecznego.

2.2. Konstrukcja sprawdzianów

2.2.1. Konstrukcja zadań w części polonistycznej

Umiejętności polonistyczne uczniów były badane w czterech obszarach:

- *czytanie* (w tym również umiejętności związane z analizą tekstu),
- *pisanie* (w tym również umiejętności związane z redagowaniem wypowiedzi),
- *gramatyka* (osiągnięcia z zakresu kształcenia językowego),
- *ortografia* (przestrzeganie poprawności ortograficznej).

Zaproponowane narzędzie badawcze pozwalało ocenić umiejętności w różnych obszarach, uwzględniając w kryteriach oceny realizacji zadania to, by np. błędy ortograficzne nie wpływały na negatywną ocenę poziomu rozumienia treści.

Sprawdzian podstawowy składał się z 14 zadań. W niektórych zadaniach sprawdzane były umiejętności z różnych obszarów. Np. za rozwiązanie zadania nr 10 uczeń mógł otrzymać maksymalnie 5 punktów, w tym 2 p. w obszarze *pisanie*, 1 p. w obszarze *gramatyka* i 2 p. w obszarze *ortografia*.

Uczeń mógł otrzymać w sprawdzianie podstawowym maksymalnie: 12 p. w obszarze *czytanie* (w tym również za analizę tekstu), 5 p. w obszarze *pisanie* (w tym również za redagowanie kilkuzdaniowej wypowiedzi lub udzielenie odpowiedzi na pytania), 16 p. w obszarze *gramatyka* (znajomość zasad gramatyki oraz umiejętność ich stosowania) i 11 p. w obszarze *ortografia* (przestrzeganie poprawności ortograficznej). Łącznie w części polonistycznej uczeń mógł otrzymać 44 p.

W sprawdzianie podstawowym użyto dwóch wersji – A i B. Zadania różniły się jedynie kolejnością odpowiedzi oraz ich układem.

Sprawdzian dodatkowy składał się z 8 zadań, które – podobnie jak w sprawdzianie podstawowym – pozwalały sprawdzić jednocześnie różne kompetencje. Zadania w tym sprawdzianie różniły się

poziomem trudności od sprawdzianu podstawowego. W sumie uczeń mógł otrzymać w nim maksymalnie 36 p., w tym: 7 p. w obszarze *czytanie* (również za analizę tekstu), 6 p. w obszarze *pisanie* (także za redagowanie opowiadania i opisu), 11 p. w obszarze *gramatyka* (kompetencje językowe) oraz 12 p. w obszarze *ortografia* (przestrzeganie poprawności ortograficznej). Choć zadania sprawdzianu dodatkowego były trudniejsze, sprawdzane umiejętności polonistyczne mieściły się w podstawie programowej dla pierwszego etapu edukacyjnego w zakresie edukacji polonistycznej.

2.2.2. Konstrukcja zadań w części matematycznej

Umiejętności matematyczne uczniów były badane w czterech obszarach:

- *sprawność rachunkowa*,
- *geometria*,
- *rozumowania matematyczne*,
- *zadania tekstowe*.

Sprawdzian podstawowy składał się z 15 zadań. Za pomocą trzech zadań sprawdzano sprawności rachunkowe; czterech – umiejętności geometryczne; czterech – umiejętności prowadzenia rozumowań matematycznych; kolejnych czterech – umiejętności rozwiązywania zadań tekstowych. Z użyciem sprawdzianu podstawowego sprawdzano poziom opanowania umiejętności określonych w obecnie obowiązującej podstawie programowej. Za rozwiązanie zadań z każdego obszaru uczeń mógł otrzymać maksymalnie 10 p. (łącznie 40 p.). W sprawdzianie podstawowym użyto dwóch wersji – A i B. Kolejne zadania w obu wersjach sprawdzały te same umiejętności i nie różniły się istotnie stopniem trudności.

Sprawdzian dodatkowy składał się z 8 zadań (po 2 z każdego obszaru). Za rozwiązanie zadań z każdego obszaru uczeń mógł otrzymać maksymalnie po 5 p. (łącznie 20 p.). Zadania w sprawdzianie dodatkowym były znacznie trudniejsze niż w sprawdzianie podstawowym. Miały nietypową formę, wymagały badania zależności, łączenia ze sobą różnych informacji lub rozpatrywania różnych możliwości. Przeznaczone były dla uczniów uzdolnionych matematycznie, którym rozwiązywanie trudniejszych zadań sprawia przyjemność i przynosi satysfakcję. W sprawdzianie użyto tylko jednej wersji sprawdzianu dodatkowego.

2.3.2. Konstrukcja zadań w części przyrodniczej

Sprawdzian przyrodniczy obejmował 8 zadań, za rozwiązanie których uczeń łącznie mógł otrzymać 30 p. Zadania dotyczyły różnych treści. Urozmaicona była także ich strona graficzna: rysunek, mapa, wypowiedzi uczniów. Należy jednak zaznaczyć, że z ich użyciem sprawdzano tylko te umiejętności, które są opisane w podstawie programowej.

Sprawdzian z przyrody składał się, podobnie jak pozostałe sprawdziany, z zestawów zadań w dwóch wersjach – A i B. Zadania w obu zestawach różniły się jedynie kolejnością odpowiedzi.

3. Ogólne wyniki

3.1. Wyniki sprawdzianu w części polonistycznej

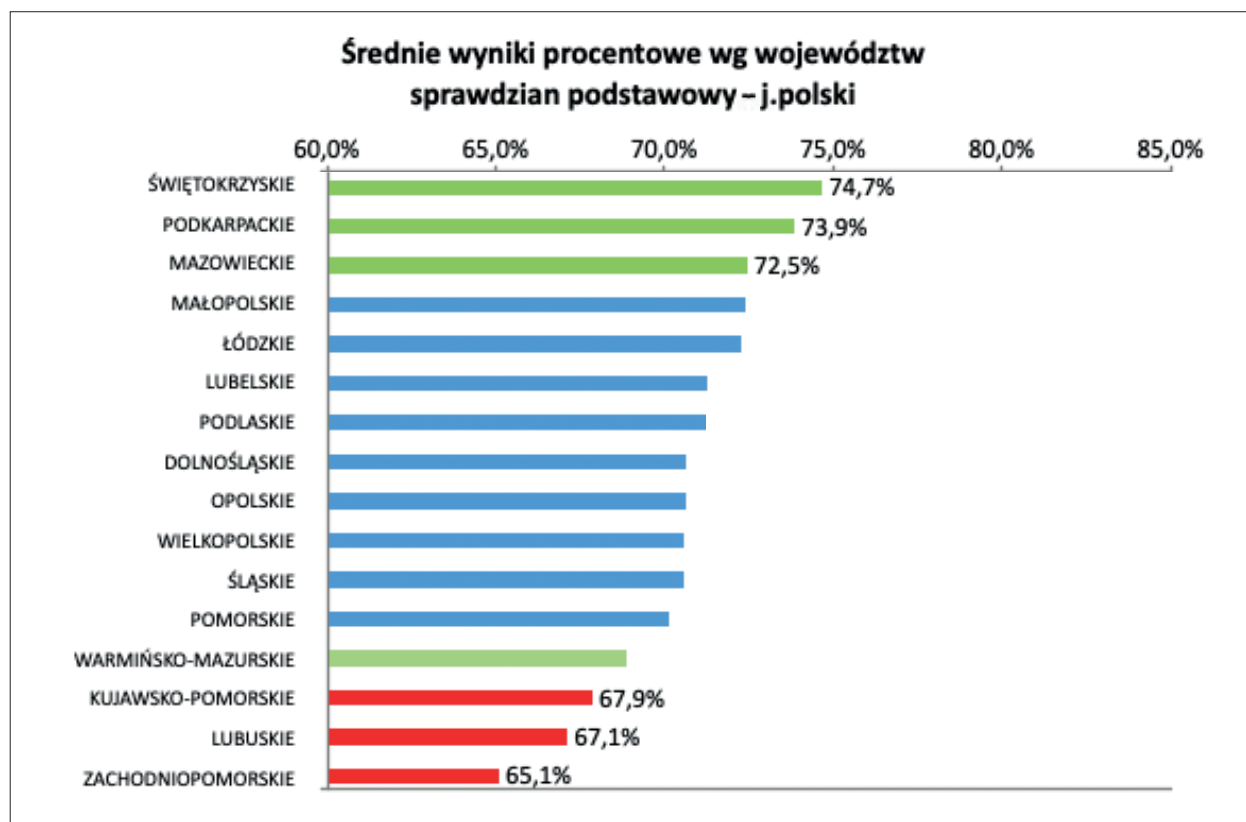
3.1.1. Wyniki sprawdzianu podstawowego

Sprawdzian podstawowy w części polonistycznej pisało 15 919 uczniów z całej Polski. Największy odsetek piszących odnotowano w województwach mazowieckim – 13%, lubuskim – 10%, śląskim – 10% i wielkopolskim – 10%, a najniższy w województwach: kujawsko-pomorskim – 2%, pomorskim – 2%, świętokrzyskim – 2% i zachodniopomorskim – 2%.

Za wszystkie zadania w części polonistycznej uczeń mógł uzyskać 44 p. Średni wynik punktowy to 31,19 p., co stanowi 70,9% maksymalnej możliwej do zdobycia liczby punktów. Najwyższy wynik uzyskali uczniowie z województw: świętokrzyskiego – 32,86 p. (74,7%), podkarpackiego – 32,50 p. (73,9%) i mazowieckiego – 31,88 p. (72,5%), a najniższy – uczniowie z województwa zachodniopomorskiego – 28,64 p. (65,1%), lubuskiego – 29,53 p. (67,1%) i kujawsko-pomorskiego – 29,86 p. (67,9%)

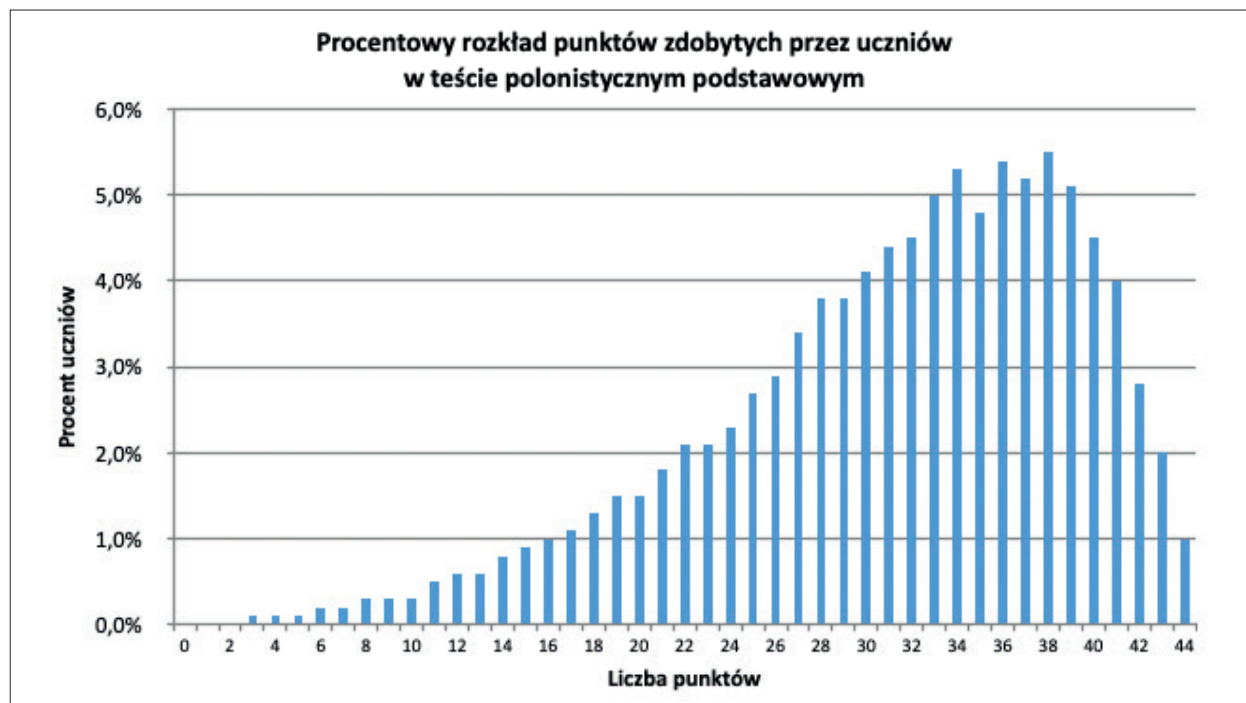
Średnie wyniki procentowe uzyskane przez uczniów w poszczególnych województwach przedstawiono na wykresie 3.1.1.

Wykres 3.1.1.

Na wykresie 3.1.2. przedstawiono procentowy rozkład punktów zdobytych w sprawdzianie polonistycznym podstawowym.

Wykres 3.1.2.

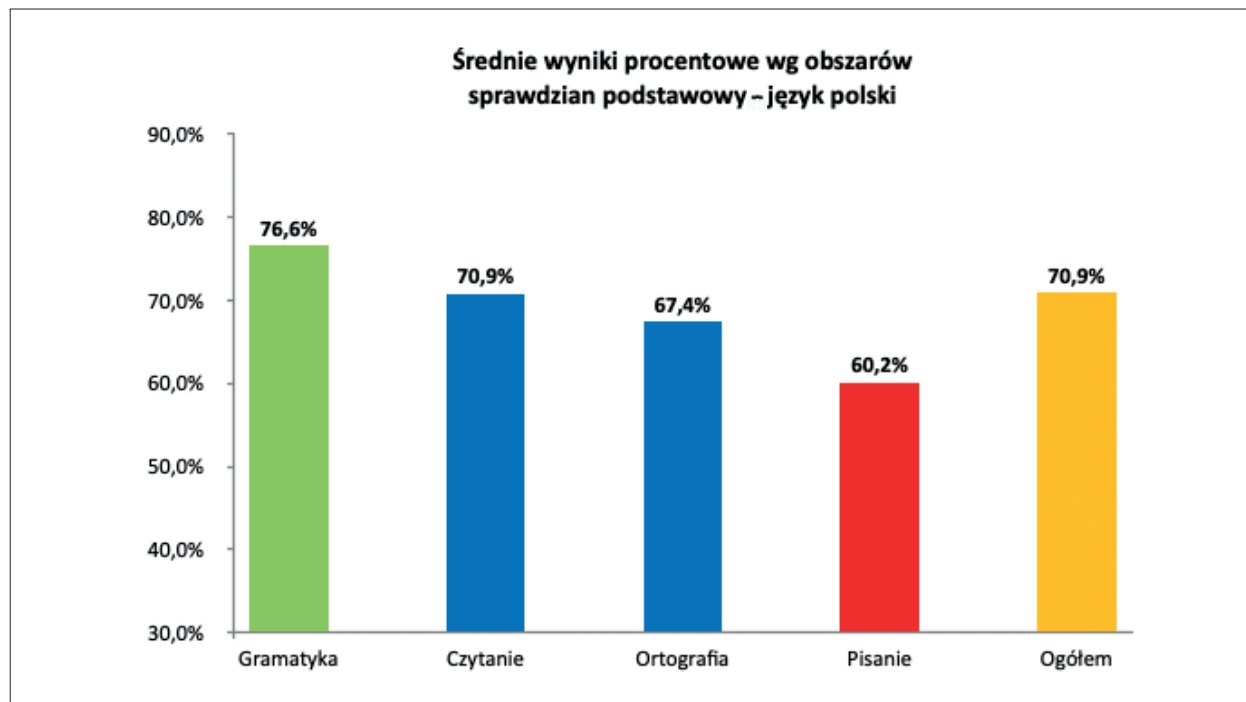
Rozkład jest lewoskośny, co oznacza, że dla większości uczniów zadania w tym sprawdzianie były łatwe. Około 86,8% trzecioklasistów otrzymało co najmniej połowę maksymalnej możliwej do zdobycia liczby punktów (czyli 22 p. lub więcej), zaś połowa – co najmniej 33 p. Około 0,4% dzieci uzyskało 5 p. lub mniej, zaś ok. 14,3% uczniów – 40 p. lub więcej. Maksymalną liczbę punktów (44 p.) zdobyło 164 uczniów, czyli 1,0% wszystkich piszących sprawdzian podstawowy z języka polskiego.

W tabeli 3.1.1. i na wykresie 3.1.3. zestawiono średnie wyniki sprawdzianu podstawowego w podziale na obszary.

Tabela 3.1.1.

Obszar umiejętności	Liczba punktów możliwych do zdobycia	Średnia zdobytych punktów	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Gramatyka	16	12,26	0,77	łatwe
Czytanie	12	8,5	0,71	łatwe
Ortografia	11	7,42	0,67	umiarkowanie trudne
Pisanie	5	3,01	0,60	umiarkowanie trudne

Wykres 3.1.3.

W tabeli 3.1.2. zestawiono wyniki z poszczególnych zadań sprawdzianu podstawowego z języka polskiego. Dla tegorocznych trzecioklasistów 5 zadań było umiarkowanie trudnych, a 9 łatwych. Żadne z zadań sprawdzianu podstawowego z języka polskiego nie okazało się bardzo trudne lub trudne ani też bardzo łatwe.

Tabela 3.1.2.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 1	7	5,40	0,77	łatwe
Zadanie 2	1	0,67	0,67	umiarkowanie trudne
Zadanie 3	1	0,71	0,71	łatwe
Zadanie 4	1	0,59	0,59	umiarkowanie trudne
Zadanie 5	2	1,14	0,57	umiarkowanie trudne
Zadanie 6	2	1,50	0,75	łatwe
Zadanie 7	1	0,73	0,73	łatwe
Zadanie 8	3	2,57	0,86	łatwe
Zadanie 9	3	2,40	0,80	łatwe
Zadanie 10	5	3,64	0,73	łatwe
Zadanie 11	3	2,00	0,67	umiarkowanie trudne
Zadanie 12	5	3,79	0,76	łatwe
Zadanie 13	4	2,87	0,72	łatwe
Zadanie 14	6	3,19	0,53	umiarkowanie trudne

CZYTANIE

W tabeli 3.1.3. zestawiono wyniki, jakie uczniowie otrzymali w zadaniach z obszaru czytanie.

Tabela 3.1.3.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 1a	1	0,79	łatwe
Zadanie 1b	1	0,65	umiarkowanie trudne
Zadanie 1c	1	0,88	łatwe
Zadanie 1d	1	0,63	umiarkowanie trudne
Zadanie 1e	1	0,83	łatwe
Zadanie 1f	1	0,88	łatwe
Zadanie 1g	1	0,74	łatwe
Zadanie 2	1	0,67	umiarkowanie trudne
Zadanie 3	1	0,71	łatwe
Zadanie 4	1	0,59	umiarkowanie trudne
Zadanie 5	2	0,57	umiarkowanie trudne

Najważniejsza umiejętność, stanowiąca bazę do zdobywania kolejnych kompetencji, to czytanie ze zrozumieniem. W tym obszarze uczeń mógł zdobyć w sprawdzianie polonistycznym podstawowym łącznie 12 p. Średni wynik punktowy – 8,5 p. (70,9%) wskazuje, że zadania z tego obszaru nie przysporzyły uczniom większych trudności. Sześć zadań okazało się dla uczniów łatwych, a pięć umiarkowanie trudnych. Najlepiej trzecioklasiści poradzili sobie z zadaniami 1c, 1f i 1e. Były to zadania w formie zamkniętej. Należało w nich, na podstawie przeczytanego tekstu, zaznaczyć odpowiedzi na następujące pytania: *Dlaczego mama Tomka nie pomogła mu w przyklejaniu liści w zielniku?*, *Nazwa którego drzewa nie pojawia się w tekście?*, *Do jakiego drzewa przytulił się Antek?* Odpowiedzi na te pytania znajdowały się bezpośrednio w tekście, choć były nieco inaczej sformułowane. Np. w zadaniu 1c uczeń, na podstawie wypowiedzi mamy Tomka: *Próbuj, próbuj. Musisz się kiedyś nauczyć*, musiał wywnioskować, że mama Tomka nie pomogła mu w przyklejaniu liści w zielniku, ponieważ uważała, że Tomek musi się tego nauczyć. W zadaniu nr 1 najtrudniejsze okazało się pytanie 1d, w którym należało zaznaczyć odpowiedź na pytanie, dlaczego rodzice wyręczyli Antka w robieniu zielnika. Takiej informacji nie było w tekście i uczniowie powinni zaznaczyć odpowiedź: *W tekście nie ma o tym mowy*. Jednak nieco ponad jedna trzecia dzieci (35,4%) prawdopodobnie odwoływała się do własnych doświadczeń w podobnych sytuacjach, jak ta opisana w tekście i własnej oceny takich sytuacji, i zaznaczyła jedną z odpowiedzi: *Uważali, że zrobią to lepiej lub lubią robić takie prace*.

Wśród zadań z obszaru *czytanie* najtrudniejsze okazało się zadanie 5. Należało w nim uporządkować kolejność podanych wydarzeń zgodnie z ich kolejnością występującą w tekście. Ok. 54,0% dzieci podało w pełni poprawne rozwiązanie. Błędą kolejność, ale przy zachowaniu właściwej kolejności pierwszego i ostatniego zdarzenia, podało ok. 6,4% uczniów. Odpowiedzi błędnej udzieliło aż 38,0% trzecioklasistów, a 1,6% opuściło to zadanie.

PISANIE

W tabeli 3.1.4. zestawiono wyniki, jakie uczniowie otrzymali w zadaniach z obszaru *pisanie*.

Tabela 3.1.4.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 10.1	2	0,67	umiarkowanie trudne
Zadanie 14.1	3	0,56	umiarkowanie trudne

Dwa zadania sprawdzianu podstawowego sprawdzały umiejętności z obszaru *pisanie*. Za poprawne wykonanie tych zadań uczeń mógł otrzymać maksymalnie 5 p. Średnio uczeń uzyskał 3 p. (60,0%), co oznacza, że zadania okazały się umiarkowanie trudne. Warto zauważyć, że tegoroczni trzecioklasiści w zadaniach z obszaru *pisanie* uzyskali znacznie niższe wyniki niż w zadaniach z pozostałych obszarów.

W zadaniu nr 10 uczniowie redagowali zaproszenie na wystawę ciekawych roślin, w którym powinni uwzględnić pięć elementów: kto zaprasza, kogo zaprasza, na co zaprasza, na kiedy zaprasza i gdzie zaprasza. Ok. 52,4% piszących uwzględniło w swojej wypowiedzi wszystkie elementy i wykonało to zadanie prawidłowo. Ok. 29,2% pominęło tylko jeden z koniecznych elementów, a 11,8% pominęło więcej niż jeden element. Ok. 3,9% dzieci nie podjęło próby napisania zaproszenia, zaś pozostałe wykonały je w innej formie.

W zadaniu 14.1 piszący redagowali opowiadanie, w którym opisywali jak Antek – bohater opowiadania „Zielnik” – zrozumiał swój błąd i zmienił swoje zachowanie. Opowiadanie miało zawierać co najmniej 8 zdań. Za wykonanie tego zadania uczeń otrzymywał maksymalną liczbę punktów (czyli 3 p.), jeżeli zrealizował temat wskazany w poleceniu i uwzględnił: wstęp, rozwinięcie i zakończenie oraz logicznie uporządkował wypowiedź. Taką liczbę punktów otrzymało ok. 35,3% dzieci. Prawie co piąty uczeń (19,5%) napisał co najmniej ośmiozdaniowe opowiadanie, zrealizował temat wskazany w poleceniu, logicznie uporządkował wypowiedź, ale pominął jeden element (wstęp lub zakończenie). Natomiast ok. 21,9% dzieci nawiązało do tematu wskazanego w poleceniu, logicznie uporządkowało wypowiedź, ale zredagowało wypowiedź w innej formie niż opowiadanie. Wypowiedzi ok. 13,0% trzecioklasistów nie dotyczyły podanego tematu. Pozostali trzecioklasiści opuścili to zadanie.

GRAMATYKA

W tabeli 3.1.5. zestawiono wyniki, jakie uczniowie otrzymali w zadaniach z obszaru *gramatyka*.

Tabela 3.1.5.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 6	2	0,75	łatwe
Zadanie 7	1	0,73	łatwe
Zadanie 8	3	0,86	łatwe
Zadanie 9	3	0,80	łatwe
Zadanie 10.2	1	0,73	łatwe
Zadanie 12 a	1	0,92	bardzo łatwe
Zadanie 12 b	1	0,96	bardzo łatwe
Zadanie 12 c	1	0,61	umiarkowanie trudne
Zadanie 12 d	1	0,64	umiarkowanie trudne
Zadanie 12 e	1	0,66	umiarkowanie trudne
Zadanie 14.2	1	0,53	umiarkowanie trudne

Za poprawne wykonanie wszystkich zadań z obszaru *gramatyka* uczeń mógł uzyskać łącznie 16 p. Średnia uzyskanych punktów to 12,26 p. Współczynnik łatwości zadań w tym obszarze wyniósł 0,77, co oznacza, że zadania tego obszaru okazały się raczej łatwe dla uczniów.

W zadaniu nr 6 uczeń miał podane wyrazy połączyć liniami w pięć par, tak aby w jednej parze były wyrazy bliskoznaczne. Zadanie to bezbłędnie wykonało 57,7% dzieci. Ok. 34,8% podało 4 lub 3 pary wyrazów o znaczeniu podobnym, a 6,6% dwie takie pary lub jedną. 141 dzieci nie podjęło próby rozwiązania tego zadania.

W zadaniu nr 7 uczeń miał zapisać w kolejności alfabetycznej podane nazwy drzew. Poprawnie to zadanie wykonało 72,9% dzieci. Błędnej odpowiedzi udzieliło 26,4% trzecioklasistów, a 112 dzieci opuściło to zadanie.

W zadaniu 8. z podanego zdania uczeń miał wypisać jeden czasownik, jeden przymiotnik, jeden rzeczownik. Pełną odpowiedź (właściwe trzy wyrazy) podało ok. 74,7% dzieci. Ok. 11,9% podało poprawne dwa wyrazy, a ok. 8,6% jeden wyraz. Ok. 4,7% dzieci nie podjęło próby jego rozwiązania.

Zadanie nr 9 zawierało 6 zdań i uczeń miał obok każdego z nich napisać, czy jest to zdanie rozkazujące, oznajmujące, czy pytające. Ok. 49,3% dzieci poprawnie określiło każde z podanych zdań; 5 zdań lub 4 zdania poprawnie rozpoznało 43,6% dzieci, 3 lub 2 zdania – 4,8%, a jedno 0,9%; 119 uczniów przedstawiło odpowiedź niejasną, a 104 uczniów opuściło to zadanie.

Również w zadaniach nr 10.2 i 14.2. oceniono kompetencje językowe uczniów redagujących różne formy wypowiedzi: zaproszenie i opowiadanie. Zaproszenie bezbłędne pod względem gramatycznym lub popełniając tylko jeden błąd gramatyczny napisało 73,4% uczniów, a opowiadanie – 53,4%. Więcej niż jeden błąd gramatyczny w tych zadaniach popełniło odpowiednio 22,7% oraz 36,3% dzieci.

Zadanie nr 12 miało formę zamkniętą i składało się z kilku podpunktów. Dwa pierwsze, w których uczeń miał podać odpowiednio: *który z podanych wyrazów ma 3 sylaby* (zadanie 12a) i *który z podanych wyrazów składa się z 7 liter* (zadanie 12b) okazały się bardzo łatwe. Znacząco trudniejsze były trzy kolejne podpunkty, w których uczeń miał zaznaczyć wyraz, który nie składa się z 6 głosek (zadanie 12c), wskazać wyraz zawierający 4 samogłoski (zadanie 12d) i podać, który wyraz ma więcej samogłosek niż spółgłosek (zadanie 12e).

ORTOGRAFIA

W tabeli 3.1.6. zestawiono wyniki, jakie uczniowie otrzymali w zadaniach z obszaru *ortografia*.

Tabela 3.1.6.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 10.3	2	0,78	łatwe
Zadanie 11	3	0,67	umiarkowanie trudne
Zadanie 13	4	0,72	łatwe
Zadanie 14.3	2	0,50	umiarkowanie trudne

W obszarze *ortografia* uczeń mógł otrzymać łącznie 11 p. Średnia uzyskanych punktów to 7,42. Współczynnik łatwości zadań w tym obszarze wyniósł 0,67, co oznacza, że zadania tego obszaru okazały się umiarkowanie trudne.

Zadanie nr 11 polegało na uzupełnieniu wyrazów w zdaniach poprzez wpisanie w luki wielkich lub małych liter. Z tym zadaniem poradziło sobie ok. 25,2% tegorocznych trzecioklasistów, poprawnie uzupełniając 14 lub 15 wyrazów. Ok. 53,0% dzieci wpisało właściwe litery w 11–13 wyrazach, ok. 18,0% w 8–10 wyrazach, a ok. 3% w mniej niż 8 wyrazach. Pozostali nie podjęli trudu rozwiązywania tego zadania.

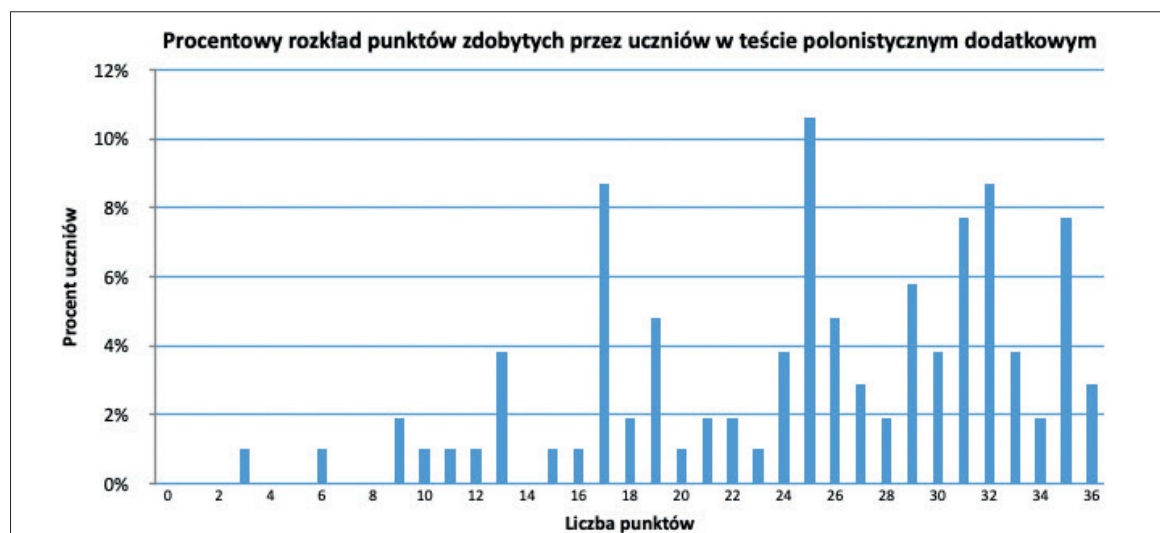
W zadaniu nr 13 uczeń miał uzupełnić podany tekst, zastępując rysunki wyrazami zawierającymi rz, ż, u, ó. Poprawnie osiem wyrazów i w odpowiedniej formie gramatycznej napisało 29,5% dzieci, sześć lub siedem wyrazów – 41,1%, cztery lub pięć – 18,7%, trzy lub dwa – 7,7%. Tylko 93 trzecioklasistów opuściło to zadanie.

W zadaniach nr 10 i 14 sprawdzano, czy uczniowie popełniają błędy ortograficzne w redagowanych przez siebie tekstach. Zaproszenie w pełni poprawnie pod względem ortograficznym napisało 67,2% dzieci, a częściowo poprawnie – 22,2%. W przypadku opowiadania odsetki te wynoszą odpowiednio 34,2% oraz 30,7%.

3.1.2. Wyniki sprawdzianu dodatkowego

Sprawdzian dodatkowy w części polonistycznej pisało 104 uczniów. Za rozwiązanie wszystkich zadań w teście polonistycznym dodatkowym uczeń mógł uzyskać 36 p. Średni wynik wyniósł 25,12 p. Rozkład wyników przedstawiono na wykresie 3.1.4.

Wykres 3.1.4.

Współczynnik łatwości sprawdzianu dodatkowego z języka polskiego wyniósł 0,70, co oznacza, że okazał się on dla uczniów łatwy. Ok. 78,8 % trzecioklasistów, którzy przystąpili do tego sprawdzianu, otrzymało co najmniej 18 punktów, zaś połowa 26 p. lub więcej. Tylko jeden uczeń uzyskał mniej niż 5 p., zaś jedna czwarta uczniów (26 uczniów) – 32 p. lub więcej. Maksymalną liczbę punktów (36 p.) zdobyło 3 uczniów. O jeden punkt mniej – czyli 35 p. – uzyskało 8 uczniów, a 34 p. – 2 uczniów.

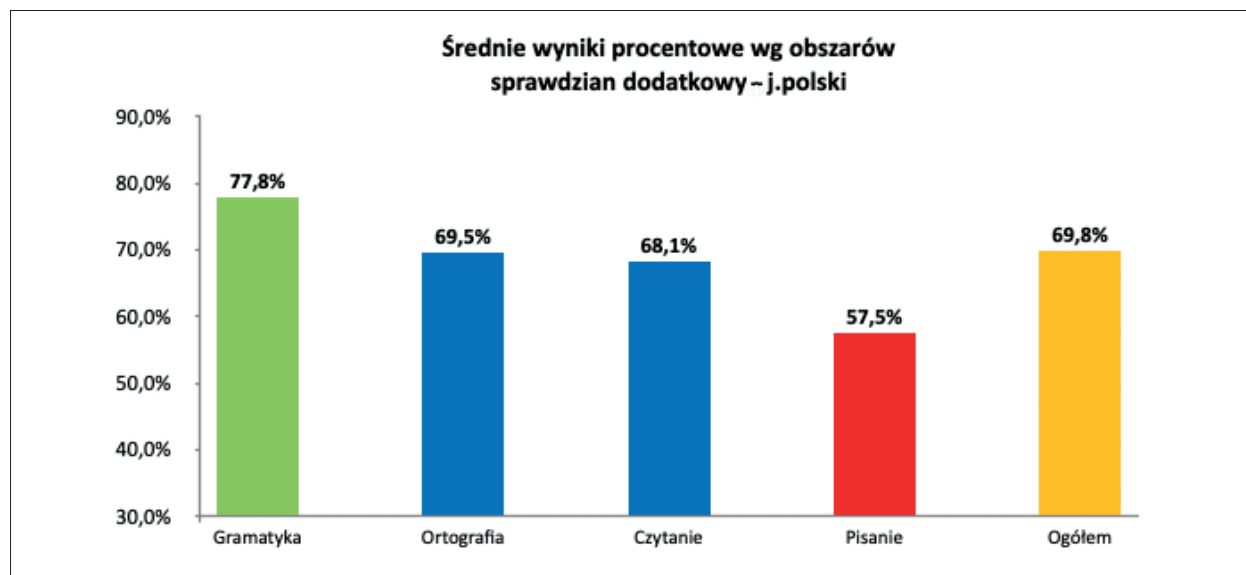
W tabeli 3.1.7. zestawiono średnie wyniki sprawdzianu dodatkowego w podziale na obszary.

Tabela 3.1.7.

Obszar umiejętności	Liczba punktów możliwych do zdobycia	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Gramatyka	11	8,56	0,78	łatwe
Ortografia	12	8,34	0,70	łatwe
Czytanie	7	4,77	0,68	umiarkowanie trudne
Pisanie	6	3,45	0,58	umiarkowanie trudne

Na wykresie 3.1.5. zestawiono średnie wyniki polonistycznego sprawdzianu dodatkowego w odniesieniu do czterech obszarów. Tegoroczni trzecioklasiści najwyższe wyniki osiągnęli w obszarze *gramatyki*, a następnie w obszarze *ortografii* i *czytania*, a najniższe – w obszarze *pisania*. Warto zauważyć, że w obu sprawdzianach – podstawowym i dodatkowym – najlepsze wyniki uzyskali uczniowie w obszarze *gramatyka*, a najniższe w obszarze *pisanie*.

Wykres 3.1.5.

W tabeli 3.1.8. zestawiono wyniki poszczególnych zadań sprawdzianu dodatkowego z języka polskiego.

Tabela 3.1.8.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średnia zdobytych punktów	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 1	5	4,04	0,81	łatwe
Zadanie 2	2	0,73	0,37	trudne
Zadanie 3	3	2,67	0,89	łatwe
Zadanie 4	3	2,09	0,70	łatwe
Zadanie 5	7	4,75	0,68	umiarkowanie trudne
Zadanie 6	2	1,51	0,75	łatwe
Zadanie 7	8	5,96	0,75	łatwe
Zadanie 8	6	3,37	0,56	umiarkowanie trudne

W tegorocznym sprawdzianie dodatkowym 5 zadań było dla uczniów łatwych, 2 zadania umiarkowanie trudne, a jedno trudne. Żadne z zadań nie okazało się dla uczniów bardzo łatwe lub bardzo trudne.

CZYTANIE

W tabeli 3.1.9. zestawiono wyniki, jakie uczniowie otrzymali w zadaniach z obszaru czytanie w sprawdzianie dodatkowym.

Tabela 3.1.9.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 1a	1	0,78	łatwe
Zadanie 1b	1	0,86	łatwe
Zadanie 1c	1	0,88	łatwe
Zadanie 1d	1	0,76	łatwe
Zadanie 1e	1	0,77	łatwe
Zadanie 2	2	0,37	trudne

Stopień opanowania umiejętności z obszaru czytanie sprawdzano zadaniami 1.a–1.e oraz zadaniem 2. Za zadania w obszarze czytanie można było zdobyć maksymalnie 7 p. Podobnie jak w zadaniu nr 1 w sprawdzianie podstawowym, uczeń miał zapoznać się z podanym tekstem, a następnie odpowiedzieć na kilka pytań dotyczących tego tekstu. Wszyscy uczniowie, którzy brali udział w sprawdzianie dodatkowym, podjęli wysiłek rozwiązania tego zadania. Najmniej trudności sprawiło dzieciom zadanie 1c, w którym należało wyszukać w tekście informację, o co Olek poprosił babcię. Ta informacja była podana już w pierwszych zdaniach tekstu i aż 91 dzieci (88,0%) odpowiedziało prawidłowo. Najwięcej trudności sprawiło wyszukanie informacji (zadanie 1d), gdzie ukrył się Olek, gdy usłyszał ciężkie kroki dinozaura – że schował się w gałęziach powalonego drzewa,

a nie na drzewie. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 79 dzieci (76,0%); 24 (23,0%) uczniów wybrało odpowiedź „na drzewie”, a jedna – „na dachu wieżowca”.

Znacząco trudniejsze okazało się zadanie nr 2, w którym uczeń miał wyszukać w tekście zdania opisujące kryjówkę, w której Olek schował się przed brontozaurem i je przepisać. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 14 uczniów (13,5%), nieprecyzyjnej (1 zdanie) 48 uczniów (46,2%), a błędnej 29 uczniów (27,9%). Pozostali (12,5%) nie podjęli prób jego rozwiązania.

PISANIE

W tabeli 3.1.10. zestawiono wyniki, jakie uczniowie otrzymali w zadaniach z obszaru *pisanie* w sprawdzianie dodatkowym.

Tabela 3.1.10.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 5.1	3	0,67	umiarkowanie trudne
Zadanie 8.1	3	0,48	trudne

Umiejętność pisania sprawdzano w zadaniach nr 5 i 8. W pierwszym z nich dziecko miało wybrać jednego z dinozaurów przedstawionych na obrazkach i na podstawie tego obrazka i informacji zawartych w tekście opisać w 4 lub w 5 zdaniach jego wygląd i sposób życia.

Uczeń otrzymywał maksymalną liczbę punktów, jeżeli w opisie zawierającym wymaganą liczbę zdań uwzględnił elementy dinozaura przedstawionego na obrazku oraz informacje podane w tekście (wygląd zewnętrzny, pożywienie), a ponadto logicznie uporządkował opis. Taką liczbę punktów otrzymało 47,1% trzecioklasistów. Odpowiedzi niepełnej, w której brakowało niektórych elementów (np. opisu pożywienia) i zawierającej co najmniej 4 zdania udzieliło 26,9% dzieci, a takiej, w której było mniej niż 4 zdania – 5,8%. Inną odpowiedź podało 9,6%. Trudu rozwiązywania tego zadania nie podjęło 11 uczniów.

W zadaniu nr 8 uczeń miał napisać co najmniej dziesięciozdaniowy list do bohatera opowiadania, w którym miał zawrzeć, co sądzi o jego pomysłach na zmiany w ogródku babci oraz omówić swoje zainteresowania i pasje. Maksymalną liczbę punktów za zredagowanie tego listu otrzymało 27,9% uczniów. Ponad jedna trzecia dzieci napisała list składający się z co najmniej 8 zdań i logicznie uporządkowała treść, ale pominęła jeden element (26,9%) lub dwa elementy (6,7%) listu. Ok. 9,6% dzieci pominęło więcej niż 2 elementy listu lub napisało mniej niż 8 zdań. Ok. 4,8% uczniów napisało wypowiedź w innej formie niż list. Ok. 24,0% uczniów opuściło to zadanie, co może wynikać z faktu, że było ostatnie w sprawdzianie dodatkowym.

GRAMATYKA

W tabeli 3.1.11. zestawiono wyniki, jakie uczniowie otrzymali w zadaniach z obszaru *gramatyka* w sprawdzianie dodatkowym.

Tabela 3.1.11.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 3	3	0,89	łatwe
Zadanie 4	3	0,70	łatwe
Zadanie 5.2	2	0,68	umiarkowanie trudne
Zadanie 6	2	0,11	bardzo trudne
Zadanie 8.2	1	0,46	trudne

W zadaniu nr 3 podano trzy rodziny wyrazów. W każdej z nich znalazł się jeden wyraz, który do tej rodziny nie należał i uczeń miał go skreślić. Zadanie to bezbłędnie wykonało 75,0% dzieci; 20,2% uczniów poprawnie skreśliło tylko dwa wyrazy, a 1,8% jeden. Trzech uczniów nie podjęło próby rozwiązania tego zadania.

Zadanie nr 4 wymagało od ucznia ułożenia i napisania trzech zdań pytających do podanego fragmentu opowiadania. Pełnej odpowiedzi udzieliło 58,7% uczniów. Ok. 14,4% zadało dwa pytania, a ok. 3,8% – jedno; 10 uczniów podało odpowiedź nieprecyzyjną, niejasną lub skreśloną, a 14 nie podjęło trudu rozwiązania tego zadania.

W zadaniu nr 6 uczeń miał rozwinąć podane zdania, dodając do każdego z nich co najmniej trzy wyrazy. Ok. 70,2% dzieci udzieliło pełnej, precyzyjnej odpowiedzi. Ok. 10,6% rozwinęło poprawnie tylko jedno zdanie. Dziewięciu uczniów udzieliło odpowiedzi niejasnej, a 11 opuściło to zadanie.

Również w zadaniach nr 5 i 8 oceniono kompetencje językowe uczniów redagujących różne formy wypowiedzi: opisu i listu. W zadaniu nr 5 odpowiedź bezbłędną pod względem gramatycznym podało 51,9% uczniów, a w zadaniu nr 8 – 46,2%. W zadaniu nr 5 częściowo poprawną odpowiedź podał prawie co trzeci uczeń (32,7%). Błędy gramatyczne w zadaniu nr 5 popełniło 5 (4,8%), a w zadaniu nr 8 – 31 (29,8%) trzecioklasistów.

ORTOGRAFIA

W tabeli 3.1.12. zestawiono wyniki, jakie uczniowie otrzymali w zadaniach z obszaru *ortografia* w sprawdzianie dodatkowym.

Tabela 3.1.12.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 5.3	2	0,69	umiarkowanie trudne
Zadanie 7	8	0,75	łatwe
Zadanie 8.3	2	0,50	umiarkowanie trudne

W obszarze *ortografia* sprawdzano umiejętność przestrzegania zasad poprawności ortograficznej. Umiejętność ich stosowania sprawdzano w zadaniach nr 5, 7 i 8.

W zadaniu nr 7 uczeń miał uzupełnić wyrazy odpowiednimi literami lub dwuznakami, a następnie wybrać dwa wyrazy i wyjaśnić ich pisownię. To zadanie bezbłędnie wykonało ok. 31,7% tego-rocznych trzecioklasistów piszących sprawdzian dodatkowy. Ośmiu uczniów nie podjęło trudu rozwiązywania tego zadania. Pozostali udzielili odpowiedzi niepełnej.

W zadaniach nr 5 i 7 sprawdzano, czy uczniowie popełniają błędy ortograficzne w redagowanych przez siebie tekstach. Opis w pełni poprawnie pod względem ortograficznym napisało 53,8% dzieci, a częściowo poprawnie – 29,8%. W przypadku listu odsetki te wynoszą odpowiednio – 40,4% oraz 19,2%. Błędy ortograficzne w zadaniu nr 5 popełniło 6 (5,8%), a w zadaniu nr 8 – 17 (16,3%) uczniów.

3.2. Wyniki sprawdzianu w części matematycznej

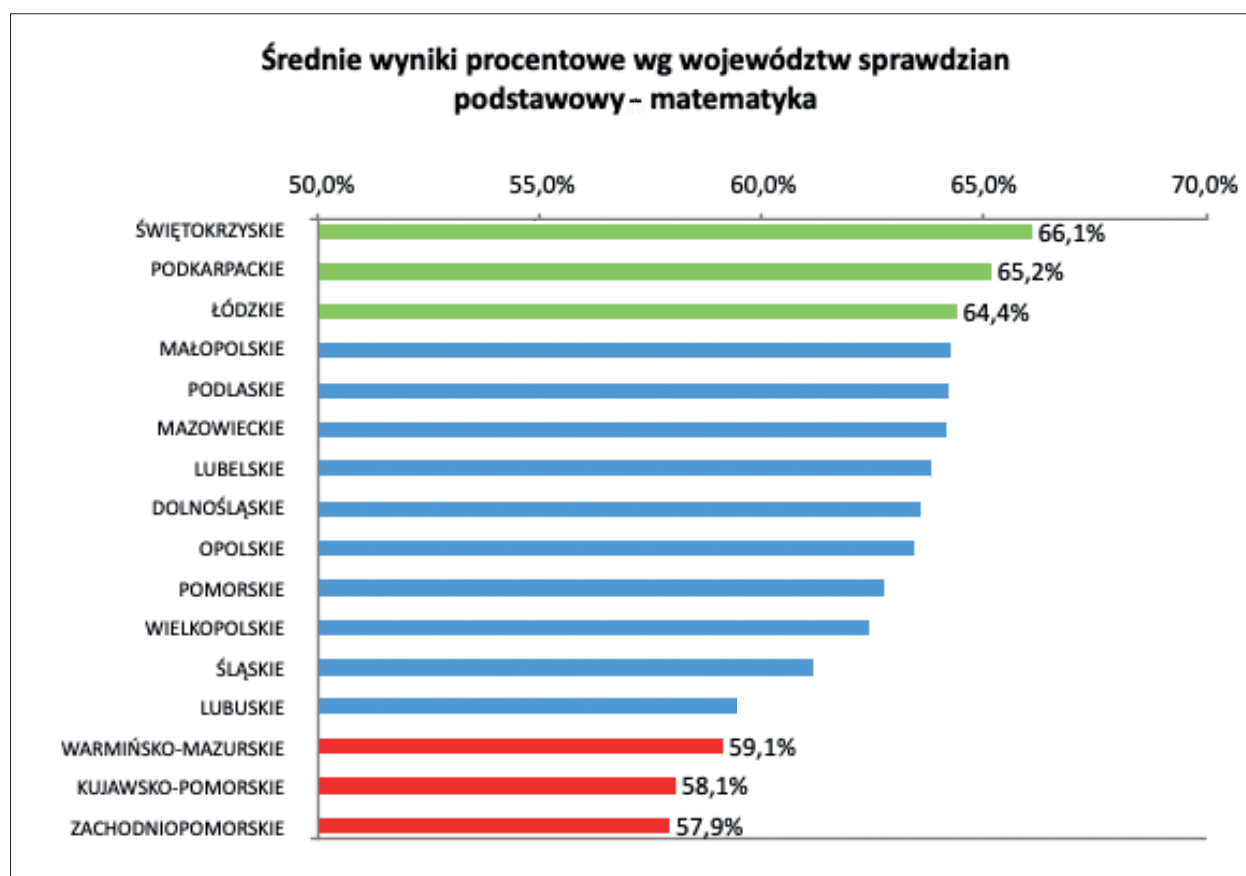
3.2.1. Wyniki sprawdzianu podstawowego

Sprawdzian podstawowy w części matematycznej pisało 15 904 uczniów z całej Polski. Największy odsetek piszących odnotowano w województwach: mazowieckim – 14%, lubuskim – 10%, śląskim – 10% i wielkopolskim – 10%, a najniższy w województwach: zachodniopomorskim – 2%, świętokrzyskim – 2%, pomorskim – 2% i kujawsko-pomorskim – 2%.

Za rozwiązanie zadań w części matematycznej trzecioklasista mógł uzyskać maksymalnie 40 p. (po 10 p. w każdym z obszarów). Średni wynik punktowy ucznia biorącego udział w sprawdzianie to 25,1 p. (62,8%).

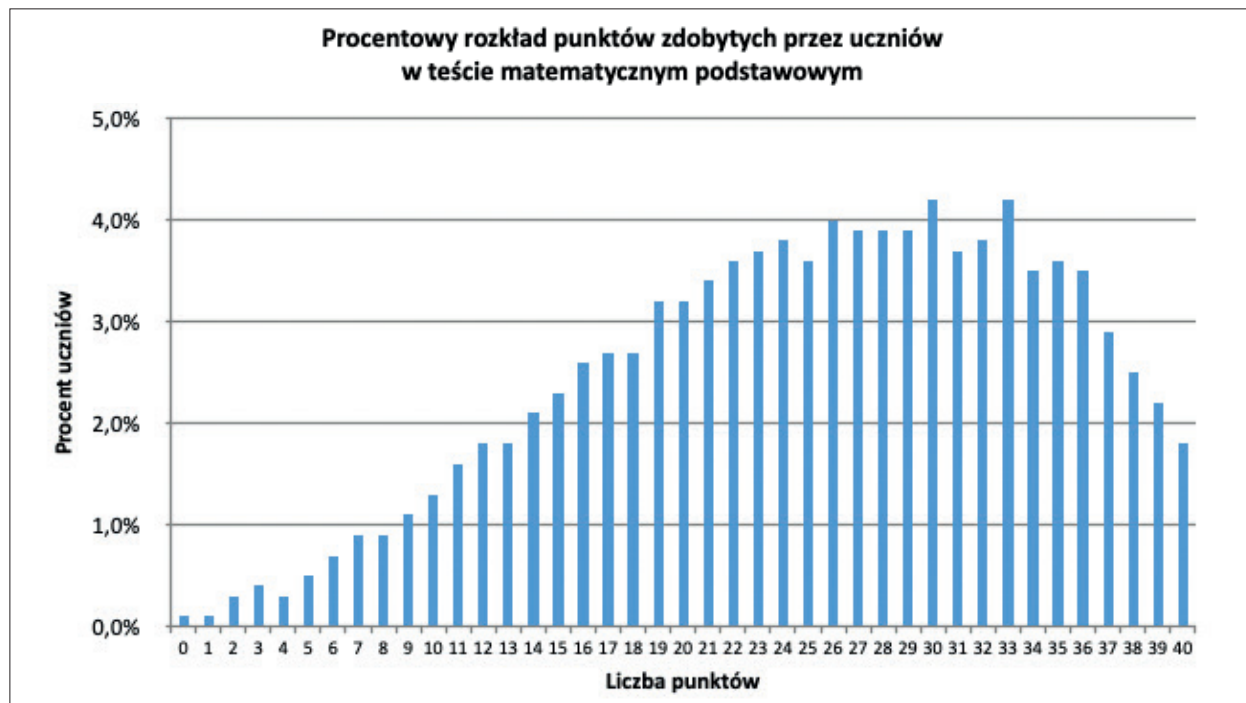
Najwyższe wyniki uzyskali uczniowie z województw: świętokrzyskiego – 26,4 p. (66,1 %), podkarpackiego – 26,1 p. (65,2%) i łódzkiego – 25,8 p. (64,4 %), a najniższe z województw: zachodniopomorskiego – 23,2 p. (57,9%), kujawsko-pomorskiego – 23,2 p. (58,1%) i warmińsko-mazurskiego – 23,6 p. (59,1%). Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie 3.2.1.

Wykres 3.2.1.

Na wykresie 3.2.2. przedstawiono procentowy rozkład punktów zdobytych w sprawdzianie matematycznym podstawowym.

Wykres 3.2.2.

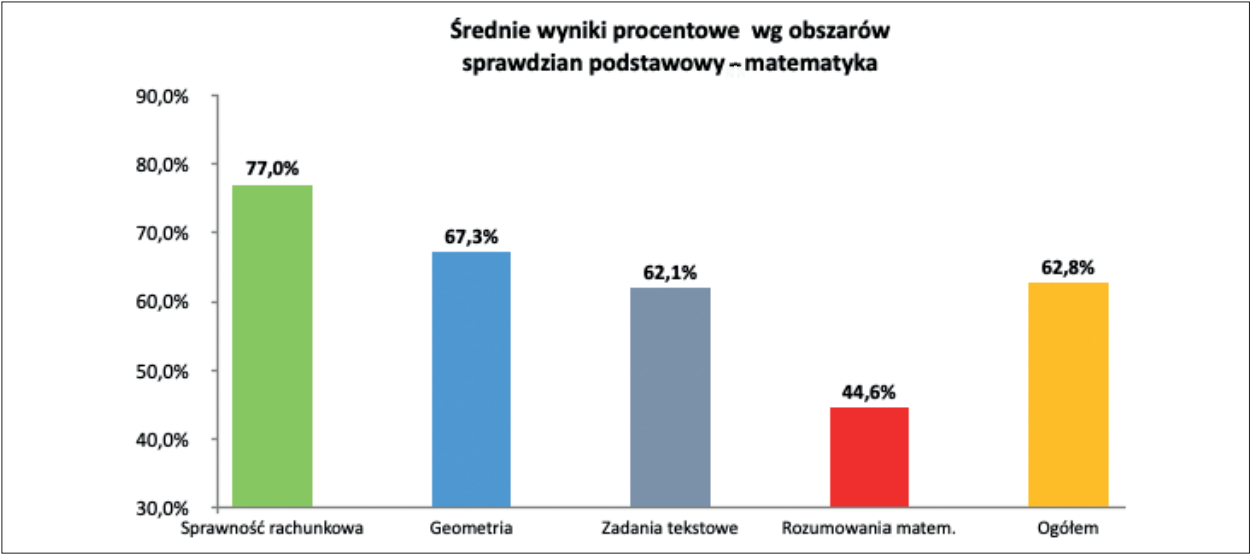
Podobnie jak w latach poprzednich rozkład wyników jest lewoskośny, co oznacza, że sprawdzian był dość łatwy dla uczniów. Ok. 72,9% z nich otrzymało co najmniej 20 p., zaś połowa co najmniej 26 p. Ok. 1,7% dzieci uzyskało 5 p. lub mniej, zaś ok. 16,5% uczniów – 35 p. lub więcej. Maksymalną liczbę punktów (40 p.) otrzymało 280 uczniów, czyli 1,8% wszystkich piszących sprawdzian podstawowy.

W tabeli 3.2.1. i na wykresie 3.2.3. zestawiono średnie wyniki sprawdzianu podstawowego w podziale na obszary. Za rozwiązanie zadań z każdego obszaru uczeń mógł uzyskać maksymalnie 10 p.

Tabela 3.2.1

Obszar umiejętności	Średnia punktów	Liczba punktów możliwych do zdobycia	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Sprawność rachunkowa	7,70	10	0,77	łatwe
Geometria	6,73	10	0,67	umiarkowanie trudne
Zadania tekstowe	6,21	10	0,62	umiarkowanie trudne
Rozumowania matematyczne	4,46	10	0,45	trudne

Wykres 3.2.3.

Najlepiej trzecioklasiści poradzi sobie z zadaniami z obszaru *sprawność rachunkowa*. Natomiast pewne trudności, podobnie jak w latach ubiegłych, sprawiły dzieciom zadania, w których należało przeprowadzić rozumowania matematyczne. Są to zadania trudniejsze, często nietypowe, w których nie można zastosować gotowego sposobu postępowania. Nie należy jednak unikać takich zadań, ponieważ rozwijają one umiejętności kluczowe dla edukacji matematycznej. W tabeli 3.2.2. zestawiono wyniki poszczególnych zadań sprawdzianu podstawowego z matematyki.

Tabela 3.2.2

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średnia zdobytych punktów	Wskaźnik łatwości	Interpretacja wskaźnika łatwości
Zadanie 1	3	2,55	0,85	łatwe
Zadanie 2	2	1,62	0,81	łatwe
Zadanie 3	3	1,86	0,62	umiarkowanie trudne
Zadanie 4	3	1,26	0,42	trudne
Zadanie 5	4	2,79	0,70	łatwe
Zadanie 6	3	1,92	0,64	umiarkowanie trudne
Zadanie 7	1	0,54	0,54	umiarkowanie trudne
Zadanie 8	1	0,79	0,79	łatwe
Zadanie 9	3	1,61	0,54	umiarkowanie trudne
Zadanie 10	4	3,30	0,82	łatwe
Zadanie 11	1	0,46	0,46	trudne
Zadanie 12	3	1,09	0,36	trudne
Zadanie 13	4	2,73	0,68	umiarkowanie trudne
Zadanie 14	2	1,02	0,51	umiarkowanie trudne
Zadanie 15	3	1,56	0,52	umiarkowanie trudne

W tegorocznym sprawdzianie żadne z zadań nie okazało się dla uczniów bardzo trudne lub bardzo łatwe. Umiarkowanie trudnych było 7 zadań, 3 okazały się trudne, a 5 łatwych.

SPRAWNOŚĆ RACHUNKOWA

Najlepsze wyniki uzyskali trzecioklasiści w zadaniach z obszaru *sprawność rachunkowa*. Szczegółowe informacje dotyczące każdego z zadań z tego obszaru podano w tabeli 3.2.3.

Tabela 3.2.3.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 1a	1	0,81	0,81	łatwe
Zadanie 1b	1	0,87	0,87	łatwe
Zadanie 1c	1	0,87	0,87	łatwe
Zadanie 3a	1	0,71	0,71	łatwe
Zadanie 3b	1	0,56	0,56	umiarkowanie trudne
Zadanie 3c	1	0,58	0,58	umiarkowanie trudne
Zadanie 10a	1	0,89	0,89	łatwe
Zadanie 10b	1	0,83	0,83	łatwe
Zadanie 10c	1	0,79	0,79	łatwe
Zadanie 10d	1	0,79	0,79	łatwe

Zadanie najłatwiejsze w całym teście. Składało się z trzech części. W zadaniu 1a uczeń miał w każde kolejne pole wpisać liczbę o 7 mniejszą od poprzedniej, w zadaniu 1b – liczbę o 30 mniejszą od poprzedniej, a w zadaniu 1c – liczbę o 200 większą od poprzedniej. Każde z tych zadań było dla uczniów łatwe. Odsetki opuszczeń w tych zadaniach są niewielkie i wynoszą odpowiednio: 0,3%, 0,6%, 0,8%.

W zadaniu nr 3 w ramce podano sześć dwucyfrowych liczb. W każdej części tego zadania uczeń miał wybrać z ramki liczby spełniające podany warunek. W pierwszej (zadanie 3a) miał wybrać dwie liczby, których suma jest równa 100. Ok. 71% trzecioklasistów wykonało zadanie prawidłowo. Jednak ponad jedna czwarta dzieci (ok. 26%) nie poradziła sobie z tym zdaniem, a 3% nie podjęło próby jego rozwiązania. Najtrudniejsze okazało się zadanie 3b, w którym uczeń miał wybrać z ramki liczbę największą i liczbę najmniejszą oraz obliczyć ich różnicę. Ok. 53,8% uczniów zapisało poprawne działanie i wynik, a 2,6% sam wynik. Ok. 40,6% wykonało to zadanie błędnie, 3% nie podjęło próby jego rozwiązania. W zadaniu 1c uczeń miał wypisać z ramki takie dwie liczby, że jedna z nich jest równa iloczynowi drugiej liczby i liczby 2. Ok. 58,2% uczniów udzieliło prawidłowej odpowiedzi. Ok. 27,8% uczniów wykonało to zadanie błędnie, prawie 14,0% dzieci nie podjęło próby jego rozwiązania.

Również łatwe okazało się zadanie nr 10, w którym sprawdzano poziom opanowania umiejętności mnożenia i dzielenia. Składało się z czterech przykładów. W pierwszym (zadanie 10a) należało spośród podanych liczb wybrać tę, która jest wynikiem iloczynu liczb 4 i 8 (grupa A) lub 4 i 7 (grupa B). W drugim (zadanie 10b) należało zaznaczyć liczbę, przez którą należy pomnożyć 7, aby otrzymać 42 (grupa A) lub przez którą należy pomnożyć 8, aby otrzymać liczbę 56 (grupa B). W trzecim (zadanie 10c) trzeba było zaznaczyć liczbę, przez którą należy podzielić 63 (grupa A) lub 54 (grupa B), aby otrzymać 9. W zadaniu 10d należało wybrać liczbę, którą należy podzielić przez 8, aby otrzymać 8 (grupa A) lub 9 (grupa B). Najłatwiejszy okazał się przykład 10a, który poprawnie wykonało aż 89,2% dzieci. Nieco trudniejsze okazały się pozostałe trzy przykłady. Odsetki poprawnych odpowiedzi to odpowiednio: w zadaniu 10b – 82,5%, w zadaniu 10c – 79,3%, a w zadaniu 10d – 78,7%. Natomiast odsetki opuszczeń w tych trzech przykładach kształtowały się następująco: 0,9% (zadanie 10a), 1,5% (zadanie 10b), 2,4% (zadanie 10c), 3,3% (zadanie 10d).

GEOMETRIA

Szczegółowe informacje dotyczące każdego z zadań z obszaru *geometria* podano w tabeli 3.2.4.

Tabela 3.2.4.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 2a	1	0,88	0,88	łatwe
Zadanie 2b	1	0,74	0,74	łatwe
Zadanie 6a	1	0,64	0,64	umiarkowanie trudne
Zadanie 6b	1	0,51	0,51	umiarkowanie trudne
Zadanie 6c	1	0,77	0,77	łatwe
Zadanie 11	1	0,46	0,46	trudne
Zadanie 13a	2	1,23	0,61	umiarkowanie trudne
Zadanie 13b	2	1,50	0,75	łatwe

Zadanie nr 2 okazało się jednym z łatwiejszych dla tegorocznych trzecioklasistów. Składało się z dwóch części. Zadanie 2a wymagało od ucznia zmierzenia z użyciem linijki długości podanego odcinka i wpisania wyniku w kratki. Trudność tego zadania polegała na tym, że długość odcinka nie wyrażała się całkowitą liczbą centymetrów i należało podać ją w postaci wyrażenia dwumianowanego. Długość odcinka była równa 8 cm 5 mm (grupa A) lub 7 cm 5 mm (grupa B). Dopuszczalny błąd pomiaru wynosił 1 mm. Zadanie to nie sprawiło uczniom trudności i było najłatwiejszym zadaniem ze wszystkich z obszaru *geometria*. Tylko ok. 11,4% dzieci błędnie zmierzyło długość odcinka, a 0,4% nie podjęło próby rozwiązania zadania. Nieco więcej trudności napotkali uczniowie w rozwiązaniu zadania 2b, w którym należało narysować odcinek krótszy od podanego o 5 cm (grupa A) lub o 3 cm (grupa B). Odsetek poprawnych odpowiedzi wynosi 73,7%. Co czwarty (24,5%) uczeń narysował za krótki albo za długi odcinek, 1,0% dzieci rozpoczęło rysowanie odcinka, ale go zamazało lub skreśliło, a 0,8% dzieci opuściło to zadanie.

W zadaniu 6a uczeń miał do narysowanego prostokąta dorysować drugi prostokąt tak, aby powstał kwadrat. Poprawny rysunek sporządziło 63,9% dzieci, błędny – 34,9%, a 1,3% opuściło to zadanie. W zadaniu 6b uczeń miał do narysowanego trójkąta dorysować drugi trójkąt i prostokąt tak, aby powstał kwadrat. Poprawny rysunek sporządziło 51,1% dzieci, błędny – 47,3%, a 1,5% opuściło to zadanie. W zadaniu 6c uczeń miał do narysowanego trójkąta prostokątnego równoramiennego, znajdującego się jednak w nietypowym położeniu, dorysować drugi trójkąt tak, aby powstał kwadrat. Poprawny rysunek sporządziło 77,3% dzieci, błędny – 20,6%, a 2,1% opuściło to zadanie.

Zadanie nr 11 było jednym z najtrudniejszych zadań w całym sprawdzianie i najtrudniejszym w obszarze *geometria*. Było to zadanie zamknięte. Uczeń znając długości boków trójkąta i wiedząc, że trójkąt i kwadrat mają ten sam obwód, miał podać długość boku kwadratu. Poprawnej odpowiedzi udzieliło tylko 45,8% dzieci. Odsetek opuszczeń tego zadania wynosi 2,5%.

Za pomocą zadania nr 13 sprawdzano znajomość i rozumienie zwrotów: *w lewo*, *w prawo*, *w górę*, *w dół*, *po skosie*. W tym zadaniu na podstawie informacji, co oznaczają różne strzałki, uczeń miał zgodnie z podaną instrukcją narysować odpowiednie linie, a następnie zapisać tę instrukcję za pomocą strzałek (zadanie 13a) oraz opisać słownie i za pomocą strzałek instrukcję, jak narysować podany rysunek (zadanie 13b). W pełni poprawne rozwiązanie zadania 13a podało 54,6% uczniów. Jedynie poprawny rysunek (błędna instrukcja lub jej brak) sporządziło 4,6% dzieci, a jedynie poprawną instrukcję z użyciem strzałek (błędny rysunek lub brak rysunku) zapisało 9,2% uczniów. Błędnie to zadanie wykonało 28,8% trzecioklasistów, a 2,8% opuściło to zadanie.

W pełni poprawne rozwiązanie zadania 13b podało 66,5% trzecioklasistów. Jedynie poprawny opis słowny podało 3,6% dzieci, a jedynie poprawną instrukcję z użyciem strzałek zapisało 13,7% uczniów. Błędnie to zadanie wykonało 10,7% trzecioklasistów, a 5,4% opuściło to zadanie.

ZADANIA TEKSTOWE

W sprawdzianie podstawowym znalazły się cztery zadania, za pomocą których sprawdzano poziom opanowania umiejętności rozwiązywania zadań tekstowych. Szczegółowe informacje dotyczące trudności zadań podano w tabeli 3.2.5.

Tabela 3.2.5.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 5a	2	1,63	0,82	łatwe
Zadanie 5b	2	1,16	0,58	umiarkowanie trudne
Zadanie 8	1	0,79	0,79	łatwe
Zadanie 9	3	1,61	0,54	umiarkowanie trudne
Zadanie 14a	1	0,58	0,58	umiarkowanie trudne
Zadanie 14b	1	0,44	0,44	trudne

Zadanie nr 5 dotyczyło obliczeń pieniężnych. Na rysunkach została podana cena jednostkowa kilograma jabłek i cena jednostkowa kilograma gruszek. Ceny były zapisane w postaci wyrażeń dwumianowanych. W zadaniu 5a uczeń miał ustalić kwotę, jaką zapłacimy za zakup kilograma jabłek i kilograma gruszek. Ceny zostały tak dobrane, aby ich suma dawała całkowitą liczbę złotych. W pełni poprawne rozwiązanie podało 78,1% dzieci. Ok. 6,5% dzieci poprawnie zapisało działanie, jakie należy wykonać, ale w trakcie rozwiązywania popełniło błąd rachunkowy. Ok. 0,8% dzieci zapisało tylko poprawną odpowiedź. Błędne rozwiązanie podało 11,0% uczniów, a 3,7% opuściło to zadanie. W zadaniu 5b uczeń miał ustalić, czy 15 zł wystarczy na zakup 4 kg jabłek. Rozwiązanie pełne – zapis odpowiedniego działania i prawidłowa odpowiedź na pytanie – podało 43,4% trzecioklasistów. Ok. 21% zapisało poprawne działanie, ale popełniło błąd rachunkowy i udzieliło odpowiedzi adekwatnej do swoich obliczeń. Ok. 1,9% prawidłowo ustaliło koszt zakupu 4 kg jabłek, ale nie udzieliło odpowiedzi na pytanie, a 5,8% odpowiedziało prawidłowo na pytanie, ale nie zapisało żadnych rachunków. Co piąte dziecko (20,7%) podało błędną odpowiedź, a 7,1% nie podjęło prób jego rozwiązania.

Zadanie nr 8 było zadaniem zamkniętym. Wiedząc, ile stron ma książka i po ile stron dziennie czyta bohater zadania, uczeń miał obliczyć liczbę dni, jaką zajmie przeczytanie całej książki. Poprawną odpowiedź zaznaczyło 78,5% dzieci, a ok. 1,5% opuściło to zadanie.

Zadanie nr 9 było kilkukrokowe. Wymagało rozumienia zwrotu: *o tyle dłuższa*. Na podstawie rysunku i danych w tekście uczeń miał najpierw obliczyć odległość między szkołą i miejscem zamieszkania jednego z bohaterów zadania, następnie długość trasy, jaką pokonuje ten bohater, idąc ze swojego domu do domu kolegi, a potem odpowiedzieć na pytanie, czy jest ona dłuższa niż 1 km. Co trzeci uczeń (33,4%) podał w pełni poprawne rozwiązanie. Ok. 6,8% dzieci poprawnie obliczyło długość trasy, ale nie porównało jej z 1 km. Prawie tyle samo (6,6%) zastosowało poprawną metodę rozwiązania zadania, ale popełniło błąd rachunkowy, a kolejne 2,8% uczniów zastosowało poprawną metodę rozwiązania zadania, popełniło błąd rachunkowy i nie sformułowało wniosku. Prawie jedna trzecia dzieci (31%) wykonała tylko pierwszy krok na drodze rozwiązywania zadania i obliczyła długość trasy, jaką pokonuje bohater zadania, idąc z domu do szkoły.

Ok. 12,9% uczniów nie poradziło sobie z tym zadaniem, a 6,1% - nie podjęło prób jego rozwiązania.

Zadanie nr 14, dotyczyło obliczeń zegarowych. W tabeli uczeń miał podany fragment programu telewizyjnego. Przy każdym programie miał podaną godzinę jego rozpoczęcia i czas trwania (w minutach). Ponadto wiedział, że pomiędzy kolejnymi programami są bloki reklamowe. Zadanie składało się z dwóch części, z których każda miała formę zamkniętą. W zadaniu 14a uczeń miał ustalić różnicę czasu trwania dwóch wskazanych programów. Dodatkową trudność stanowiło to, że czas trwania każdego programu podano w minutach, a odpowiedź na pytanie została podana w postaci wyrażenia dwumianowanego. Poprawną odpowiedź zaznaczyło 58,2% dzieci, a 3,6% nie udzieliło żadnej odpowiedzi. W zadaniu 14b uczeń miał ustalić, ile trwa blok reklamowy między dwoma wskazanymi programami. Zadanie to można było rozwiązać na co najmniej dwa sposoby: obliczyć różnicę czasu między godzinami rozpoczęcia tych programów i od niej odjąć czas trwania pierwszego programu lub obliczyć godzinę zakończenia pierwszego programu i różnicę czasu między zakończeniem pierwszego programu i rozpoczęciem kolejnego. Zadanie okazało się trudne dla trzecioklasistów. Poradziło sobie z nim tylko 44,3% dzieci. Odsetek opuszczeń w zadaniu 14b wynosi ok. 6,1%.

ROZUMOWANIA MATEMATYCZNE

Jedną z najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w szkole podstawowej jest umiejętność prowadzenia elementarnych rozumowań matematycznych. Zadania sprawdzające tę umiejętność są zazwyczaj nietypowe i wymagają łączenia różnych elementów wiedzy. Są też powiązane z różnymi działami matematyki szkolnej: arytmetyką, geometrią czy praktycznymi zastosowaniami matematyki. Często – aby rozwiązać zadanie – uczeń nie może zastosować gotowego schematu postępowania, lecz musi wykazać się pomysłowością i wypracować własną strategię jego rozwiązania.

Poziom opanowania umiejętności prowadzenia rozumowań matematycznych był sprawdzany z użyciem czterech zadań. Szczegółowe informacje dotyczące trudności tych zadań podano w tabeli 3.2.6.

Tabela 3.2.6.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 4a	1	0,51	0,51	umiarkowanie trudne
Zadanie 4b	1	0,38	0,38	trudne
Zadanie 4c	1	0,38	0,38	trudne
Zadanie 7	1	0,54	0,54	umiarkowanie trudne
Zadanie 12a	1	0,34	0,34	trudne
Zadanie 12b	1	0,34	0,34	trudne
Zadanie 12c	1	0,41	0,41	trudne
Zadanie 15a	1	0,67	0,67	umiarkowanie trudne
Zadanie 15b	1	0,51	0,51	umiarkowanie trudne
Zadanie 15c	1	0,38	0,38	trudne

Zadanie nr 4 było jednym z najtrudniejszych zadań dla trzecioklasistów. Dotyczyło rozumienia układu dziesiętnego i zapisu liczb trzycyfrowych w układzie dziesiętnym. Bohater zadania miał trzy kartoniki i na każdym z nich była zapisana jedna z cyfr 1, 5, 8 (grupa A) albo 2, 4, 7 (grupa B). Układając te kartoniki obok siebie, tworzył liczby trzycyfrowe. Zadanie to składało się z trzech części. W każdej z nich uczeń miał w kratki wpisać odpowiednią liczbę. W zadaniu 14a uczeń miał odpowiedzieć na pytanie, ile różnych liczb trzycyfrowych może utworzyć bohater zadania. Jego rozwiązanie wymagało zatem pewnych intuicji kombinatorycznych. Oczywiście, jeżeli uczeń, zgodnie z założeniami sprawdzianu, miał do dyspozycji kartki i długopis, mógł napisać na każdej z nich jedną z cyfr i manipulując kartkami, mógł sprawdzać, jakie liczby i ile liczb można utworzyć w ten sposób. Ta część zadania okazała się umiarkowanie trudna. Poprawnej odpowiedzi – 6 liczb – udzieliło 50,6% dzieci. Ok. 44,7% wpisało w kratki niewłaściwe liczby, a ok. 4,7% nie podjęło próby rozwiązywania tego zadania. W zadaniu 14b uczeń miał wpisać w kratki największą liczbę parzystą (grupa A) albo największą liczbę nieparzystą (grupa B), jaką może utworzyć bohater zadania. Wymagało zatem umiejętności rozróżniania liczb parzystych i nieparzystych oraz porównywania liczb trzycyfrowych. To zadanie okazało się trudne dla uczniów. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 37,6% dzieci. Ok. 58,9% wpisało w kratki niewłaściwe liczby, a ok. 3,5% opuściło to zadanie. W zadaniu 14c uczeń miał wpisać w kratki najmniejszą liczbę nieparzystą (grupa A) albo najmniejszą liczbę parzystą (grupa B), jaką może utworzyć bohater zadania. Wymagało zatem tych samych umiejętności co zadanie 14b. Nie dziwi zatem, że i to zadanie okazało się trudne. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 37,7% dzieci. Ok. 58,2% wpisało w kratki niewłaściwe liczby, a ok. 4,0% opuściło to zadanie.

Zadanie nr 7 miało formę zamkniętą. Było zadaniem nietypowym, gdyż zawierało nadmiar danych. Informacja o obecnym wieku Maksyma (grupa A) albo Helenki (grupa B) była zbędna. Aby obliczyć wiek Maksyma albo Helenki, gdy babcia będzie miała 70 lat, wystarczyło od 70 odjąć podaną w tekście różnicę wieku babci i dziecka. Oczywiście można było rozwiązać zadanie dłuższą metodą, wykorzystując wszystkie dane liczbowe. Zadanie to okazało się umiarkowanie trudne dla uczniów. Właściwą odpowiedź zaznaczyło 54,3% dzieci. Błędnej odpowiedzi udzieliło 44,6% uczniów, a 1,1% nie podjęło trudu jego rozwiązywania.

Zadanie nr 12 dotyczyło obliczeń pieniężnych. Wiedząc, ile łącznie pieniędzy ma troje dzieci i ile łącznie pieniędzy ma każda dwójka z nich, należało ustalić, ile pieniędzy ma każde dziecko. Zadanie składało się z trzech podpunktów. W każdym z nich uczeń miał uzupełnić zdanie, wpisując w kratki odpowiednie kwoty. Zadanie okazało się trudne. Przynajmniej w dwóch podpunktach należało zastosować tę samą metodę i wykazać się tymi samymi umiejętnościami, więc nie dziwi podobny poziom wykonania każdego z nich. W zadaniu 12a właściwej odpowiedzi udzieliło 34,2% trzecioklasistów, błędnej – 56,3%, a 9,5% opuściło to zadanie. Zadanie 12b poprawnie rozwiązało 34,1% uczniów, błędnie – 56,3%, a 9,7% opuściło to zadanie. W zadaniu 12c właściwej odpowiedzi udzieliło 40,6% dzieci, błędnej – 49,4%, a 10,0% nie podjęło trudu jego rozwiązywania.

Zadanie nr 15 wymagało operatywnego rozumienia takich pojęć: kilogram, pół kilograma, ćwierć kilograma. Składało się z trzech części. W każdej z nich uczeń miał uzupełnić zdanie, wpisując w kratki odpowiednie liczby. W zadaniu 15a uczeń miał ustalić, ile łącznie kilogramów sera żółtego jest w 6 (grupa A) lub w 8 (grupa B) półkilogramowych opakowaniach tego sera. Poprawnie rozwiązało to zadanie 66,6% dzieci. Prawie co czwarty uczeń (24,1%) podał odpowiedź błędną, a 9,3% uczniów nie podjęło próby rozwiązania tego zadania. W zadaniu 15b uczeń miał ustalić, w ilu ćwierćkilogramowych opakowaniach są łącznie 2 (grupa A) lub 3 (grupa B) kilogramy sera żółtego. Poprawnie rozwiązało to zadanie 51,5% dzieci. Ok. 37,4% uczniów wpisało w kratki błędną liczbę, a 11,2% uczniów nie podjęło próby rozwiązania tego zadania. W zadaniu 15c uczeń miał ustalić, w ilu ćwierćkilogramowych opakowaniach jest tyle samo kilogramów sera żółtego, co w 7 (grupa A) lub w 5 (grupa B) półkilogramowych opakowaniach. Poprawnie rozwiązało to zadanie 38,4% dzieci. Ok. 47,6% uczniów wpisało w kratki błędną liczbę, a 14,0% uczniów nie podjęło próby rozwiązania tego zadania.

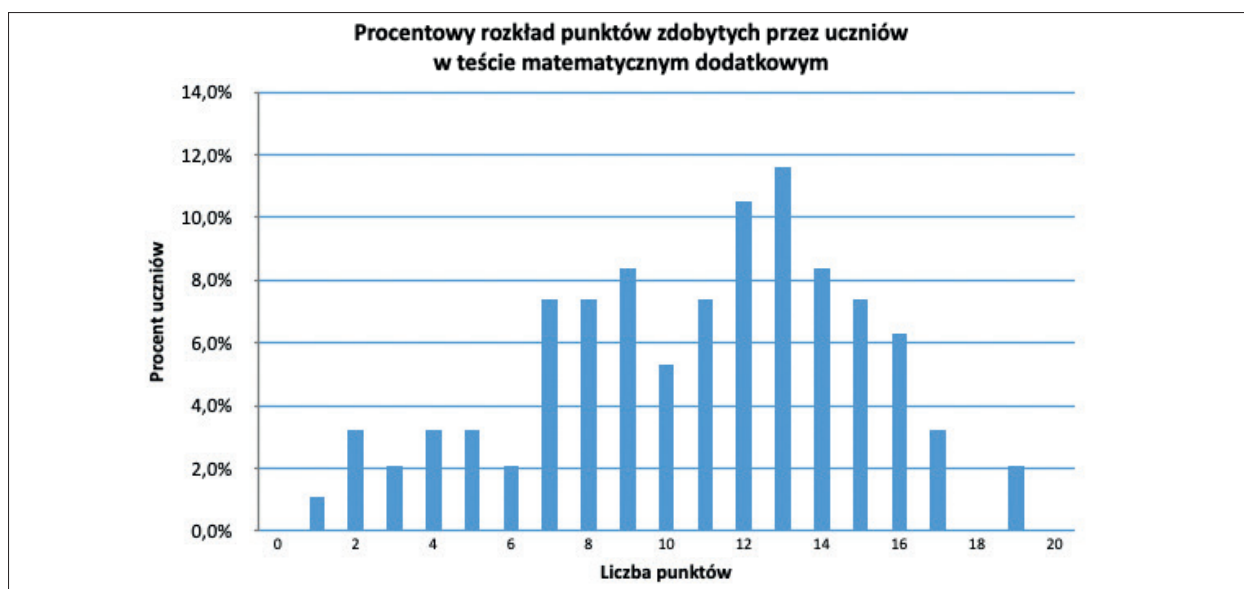
3.2.2. Wyniki sprawdzianu dodatkowego

Sprawdzian dodatkowy w części matematycznej pisało 95 uczniów.

Za rozwiązania zadań w części matematycznej w sprawdzianie dodatkowym uczeń mógł uzyskać maksymalnie 20 p. Średni wynik ucznia biorącego udział w sprawdzianie dodatkowym wynosi 10,75 p. (53,7%).

Na wykresie 3.2.4. przedstawiono procentowy rozkład punktów zdobytych w sprawdzianie dodatkowym w części matematycznej. Należy pamiętać, że uczniowie, którzy zdecydowali się na pisanie sprawdzianu dodatkowego, rozwiązywali zadania bezpośrednio po realizacji zadań sprawdzianu podstawowego. Trzeba zatem brać pod uwagę w tej sytuacji naturalne zmęczenie dzieci i znacznie ograniczony czas ich pracy.

Wykres 3.2.4.

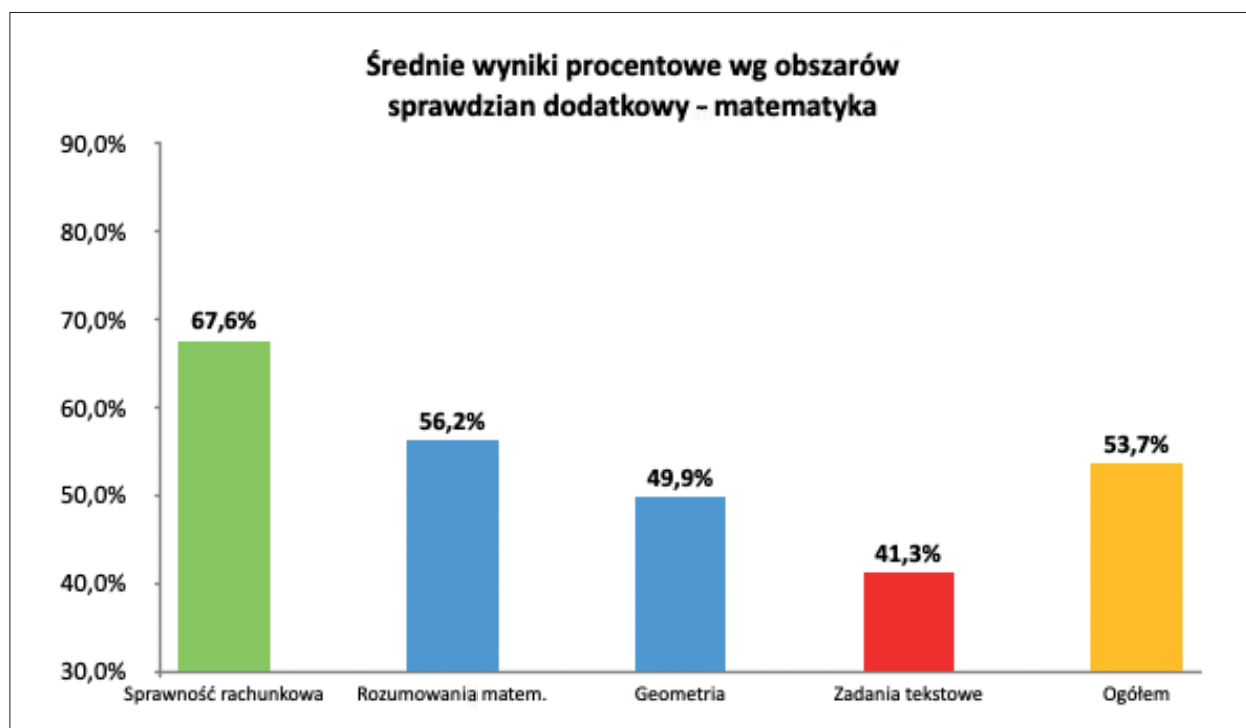
Maksymalnej liczby punktów nie uzyskał w tym roku żaden z trzecioklasistów piszących sprawdzian dodatkowy z matematyki. Dwóch uczniów uzyskało 19 p. Ok. 19,0% dzieci rozwiązujących zadania w sprawdzianie dodatkowym otrzymało 15 p. lub więcej. Należy zauważyć, że zadania sprawdzianu dodatkowego miały znacznie wyższy stopień trudności niż zadania sprawdzianu podstawowego. Były to zadania nietypowe, wieloetapowe i wymagające łączenia ze sobą różnych informacji. A zatem dzieci, które osiągnęły taki wynik, wykazują się uzdolnieniami matematycznymi, które trzeba pielęgnować i rozwijać.

W tabeli 3.2.7. i na wykresie 3.2.5. zestawiono średnie wyniki sprawdzianu dodatkowego w każdym z obszarów. Za rozwiązanie zadań z każdego obszaru uczeń mógł uzyskać maksymalnie 5 p.

Tabela 3.2.7.

Obszar umiejętności	Średnia punktów	Liczba punktów możliwych do zdobycia	Łatwość	Interpretacja wskaźnika łatwości
Sprawność rachunkowa	3,38	5	67,6%	umiarkowanie trudne
Rozumowania matematyczne	2,81	5	56,2%	umiarkowanie trudne
Geometria	2,49	5	49,9%	trudne
Zadania tekstowe	2,06	5	41,3%	trudne

Wykres 3.2.5.

W sprawdzianie dodatkowym tegoroczni trzecioklasiści uzyskali najlepsze wyniki w obszarze *sprawność rachunkowa*. Nieco gorzej poradzili sobie z zadaniami z obszarów *rozumowania matematyczne* i *geometria*. Najniższe wyniki uzyskali w zadaniach tekstowych.

W tabeli 3.2.8. zestawiono wyniki poszczególnych zadań testu dodatkowego z matematyki. Żadne z zadań sprawdzianu dodatkowego nie okazało się ani bardzo trudne, ani bardzo łatwe dla uczniów. Dwa zadania okazały się łatwe, trzy umiarkowanie trudne i trzy trudne.

Tabela 3.2.8.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średnia zdobytych punktów	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 1	2	1,45	0,73	łatwe
Zadanie 2	2	0,67	0,34	trudne
Zadanie 3	3	0,85	0,28	trudne
Zadanie 4	3	1,40	0,47	trudne
Zadanie 5	3	2,14	0,71	łatwe
Zadanie 6	3	1,93	0,64	umiarkowanie trudne
Zadanie 7	2	1,21	0,61	umiarkowanie trudne
Zadanie 8	2	1,09	0,55	umiarkowanie trudne

SPRAWNOŚĆ RACHUNKOWA

Zadania z obszaru *sprawność rachunkowa* w sprawdzianie dodatkowym wymagały nie tylko sprawnego wykonywania obliczeń, ale także ustalenia strategii rozwiązywania zadania. Szczegółowe informacje dotyczące trudności zadań z tego obszaru podano w tabeli 3.2.9.

Tabela 3.2.9.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 1a	1	0,79	0,79	łatwe
Zadanie 1b	1	0,66	0,66	umiarkowanie trudne
Zadanie 6	3	1,93	0,64	umiarkowanie trudne

Zadanie nr 1 składało się z dwóch części. Obie miały formę zamkniętą. W każdej z nich uczeń, odwołując się do sensu działań matematycznych, zależności między działaniami i wykonując kilka rachunków, miał ustalić, jaka liczba kryje się pod kleksem. Zadanie 1a było jednym z najłatwiejszych w całym sprawdzianie dodatkowym. Uczeń mógł je rozwiązać, poszukując odpowiedzi np. na następujące pytania: *Jaką liczbę muszę odjąć od 92, aby otrzymać 50? Jaką liczbę muszę pomnożyć przez 7, aby otrzymać 42?* Oczywiście mógł też w miejsce kleksa podstawiać kolejne liczby, wykonywać działania i sprawdzać, w którym działaniu otrzyma liczbę 50. Z rozwiązaniem tego przykładu poradziło sobie 75 uczniów (78,9%). Błędą odpowiedź zaznaczyło 19 uczniów (20%), a jeden uczeń (1%) opuścił to zadanie. Podobnie mógł uczeń postępować w trakcie rozwiązywania zadania 1b. Mógł np. poszukiwać odpowiedzi na pytania: *Jaką liczbę muszę dodać do 45, aby otrzymać 54? Jaką liczbę muszę podzielić przez 9, aby otrzymać 9?* albo w miejsce kleksa podstawiać kolejne liczby i sprawdzać, kiedy w wyniku otrzyma liczbę 54. Z rozwiązaniem zadania 1b poradziło sobie 63 uczniów (66,3%). Błędą odpowiedź zaznaczyło 28 uczniów (29,5%), a 4 (4,2%) opuściło to zadanie.

W zadaniu nr 6 opisano słownie działania, które wykonywali Zosia i Wojtek i zadaniem trzecioklasistów było ustalenie, który z bohaterów tego zadania otrzymał większą liczbę i o ile większą. Pełnej, poprawnej odpowiedzi udzieliło 23 uczniów (24,2%). Prawie tyle samo, bo 22 uczniów (23,2%) zastosowało poprawną metodę, ale popełniło błąd rachunkowy. 17 uczniów (17,9%) poprawnie obliczyło, jakie liczby otrzymał każdy z bohaterów zadania, porównało wyniki, ale nie obliczyło, o ile jedna liczba jest większa od drugiej i nie odpowiedziało w pełni na postawione pytanie. Jeden uczeń poprawnie obliczył, jaką liczbę otrzymała Zosia, a jaką Wojtek, ale błędnie je porównał i podał niewłaściwą odpowiedź. 11 uczniów (11,6%) poprawnie obliczyło, jakie liczby otrzymał każdy z bohaterów zadania i na tym poprzestało. 5 trzecioklasistów (5,3%) obliczyło tylko liczbę otrzymaną przez Zosię, a 7 (7,4%) – tylko liczbę otrzymaną przez Wojtkę. Błędnej odpowiedzi udzieliło 4 uczniów (4,2%), a 5 (5,3%) opuściło to zadanie.

ROZUMOWANIA MATEMATYCZNE

Szczegółowe informacje dotyczące trudności zadań z obszaru *rozumowania matematyczne* podano w tabeli 3.2.10.

Tabela 3.2.10.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 2	2	0,67	0,34	trudne
Zadanie 5a	1	0,80	0,80	łatwe
Zadanie 5b	1	0,85	0,85	łatwe
Zadanie 5c	1	0,48	0,48	trudne

Zadanie nr 2 dotyczyło rozważania możliwości. Było to jedno z najtrudniejszych zadań w całym sprawdzianie dodatkowym. Uczeń wiedząc, że po podzieleniu przez 5 sumy dwóch liczb dwucyfrowych większych od 15 otrzymamy w wyniku 7, miał podać, jakie to mogą być liczby. A zatem zadanie sprowadzało się do ustalenia pary liczb dwucyfrowych większych od 15, których suma jest równa 35. Obie możliwości (pary: 16 i 19 oraz 17 i 18) podało 29 dzieci (30,5%). Jedną możliwość – parę 16 i 19 – podało 6 (6,3%) uczniów. Z rozwiązaniem tego zadania nie poradziło sobie 55 (57,9%) uczniów, a 5 (5,3%) nie podjęło próby jego rozwiązania.

Zadanie nr 5 miało formę zamkniętą. Składało się z trzech części. Uczeń wiedząc, że w sklepie sprzedawane są dwa rodzaje breloczków: małe za 3 zł i duże za 9 zł oraz że Radek w sklepie za zakupione breloczki zapłacił 30 zł, miał ustalić: który z podanych zestawów breloczków mógł kupić bohater zadania (zadanie 5a), ile najwięcej breloczków mógł kupić Radek (zadanie 5b) i ile najmniej breloczków mógł kupić Radek (zadanie 5c). Zadanie 5a było jednym z najłatwiejszych. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 76 (80,0%), a błędnej 16 (16,8%) trzecioklasistów. Pracy nad tym zadaniem nie rozpoczęło 3 (3,2%) uczniów. Zadanie 5b okazało się najłatwiejsze w całym sprawdzianie dodatkowym z matematyki. W tym zadaniu prawidłową odpowiedź podało 81 uczniów (85,3%). Błędną liczbę breloczków wskazało 10 (10,8%) trzecioklasistów, a pracy nad tym zadaniem nie rozpoczęło 4 (4,2%) dzieci. W zadaniu 5c prawidłową odpowiedź wybrało 46 (48,4%) uczniów, a 44 (46,3%) – błędną; 5 (5,3%) uczniów opuściło to zadanie.

GEOMETRIA

Szczegółowe informacje dotyczące trudności zadań z obszaru *geometria* podano w tabeli 3.2.11.

Tabela 3.2.11.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 4a	1	0,56	0,56	umiarkowanie trudne
Zadanie 4b	1	0,43	0,43	trudne
Zadanie 4c	1	0,41	0,41	trudne
Zadanie 8a	1	0,59	0,59	umiarkowanie trudne
Zadanie 8b	1	0,51	0,51	umiarkowanie trudne

Wszystkie zadania z obszaru *geometria* okazały się umiarkowanie trudne lub trudne.

W zadaniu nr 4 dany był prostokąt o bokach długości 3 cm i 6 cm, z którego odcięto dwa jednakowe trójkąty o bokach długości: 3 cm, 4 cm i 5 cm. Z odciętych trójkątów w sposób pokazany na rysunkach najpierw ułożono prostokąt, a potem trójkąt. Zadaniem ucznia było uzupełnienie trzech zdań, poprzez wpisanie w kratki odpowiednich liczb. W zadaniu 4a uczeń miał podać obwód prostokąta ułożonego z dwóch odciętych trójkątów. Ponad połowa trzecioklasistów (55,8%) wpisała właściwą liczbę. 41 dzieci (43,2%) udzieliło błędnej odpowiedzi, a jedno opuściło to zadanie. W zadaniu 4b uczeń miał podać obwód trójkąta ułożonego z dwóch odciętych trójkątów. Tym razem 41 dzieci (43,2%) wpisało właściwą liczbę, a 53 (55,8%) błędnie. Podobnie jak w zadaniu 4a, tak i w zadaniu 4b jedna osoba opuściła zadanie. W zadaniu 4c uczeń miał podać obwód figury pozostałej po odcięciu trójkątów. Tutaj poprawnej odpowiedzi udzieliło 39 uczniów (41,1%), błędnej 52 (54,7%), a 4 osoby (4,2%) opuściły zadanie.

W zadaniu nr 8 dany był odcinek AD, na którym zaznaczono punkty B i C, przy czym punkt B był bliżej punktu A niż punkt C. Uczeń miał zmierzyć długości odpowiednich odcinków i uzupełnić dwa zdania. W zadaniu 8a uczeń miał podać, o ile centymetrów odcinek AC jest dłuższy od odcinka CD. Poprawną odpowiedź – 4 cm – podało 56 trzecioklasistów (58,9%), 34 (35,8%) wpisało błędną liczbę, a 5 (5,3%) opuściło zadanie. W zadaniu 8b uczeń miał wpisać w kratki nazwę odcinka, którego długość jest równa sumie długości odcinków AB i BD. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 48 trzecioklasistów (50,5%), 40 (42,1%) wpisało błędną liczbę, a 7 (7,4%) opuściło zadanie.

Należy jednak zauważyć, że było to ostatnie zadanie w sprawdzianie dodatkowym, a zatem przy interpretacji wyników należy uwzględnić naturalne zmęczenie dzieci (które wcześniej rozwiązywały zadania sprawdzianu podstawowego) i ograniczenie czasowe.

ZADANIA TEKSTOWE

Tegoroczni trzecioklasiści w zadaniach z obszaru *zadania tekstowe* uzyskali stosunkowo niskie wyniki. Szczegółowe informacje dotyczące trudności zadań z tego obszaru podano w tabeli 3.2.12.

Tabela 3.2.12.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 3	3	0,85	0,85	trudne
Zadanie 7a	1	0,58	0,58	umiarkowanie trudne
Zadanie 7b	1	0,63	0,63	umiarkowanie trudne

Zadanie nr 3 okazało się najtrudniejszym w całym sprawdzianie dodatkowym. Było to zadanie otwarte, kilkukrokowe. Dotyczyło treści geometrycznych. Uczeń wiedząc, że sznurek o długości 1 metra przecięto na dwa kawałki tak, że jeden z nich jest o 16 cm dłuższy od drugiego, miał obliczyć długości obu kawałków sznurka. Pełne, poprawne rozwiązanie zadania nr 3 przedstawiło jedynie 7 dzieci (7,4%), a 6 (6,3%) zastosowało poprawną metodę, jednak popełniło błąd rachunkowy. 12 uczniów (12,6%) poprawnie obliczyło tylko długość jednego kawałka, a 24 (25,3%) poprawnie jedynie zamieniło 1 m na 100 cm. Inne błędy popełniło aż 42 uczniów (44,2%), a 4 (4,2%) w ogóle nie podjęło próby jego rozwiązania.

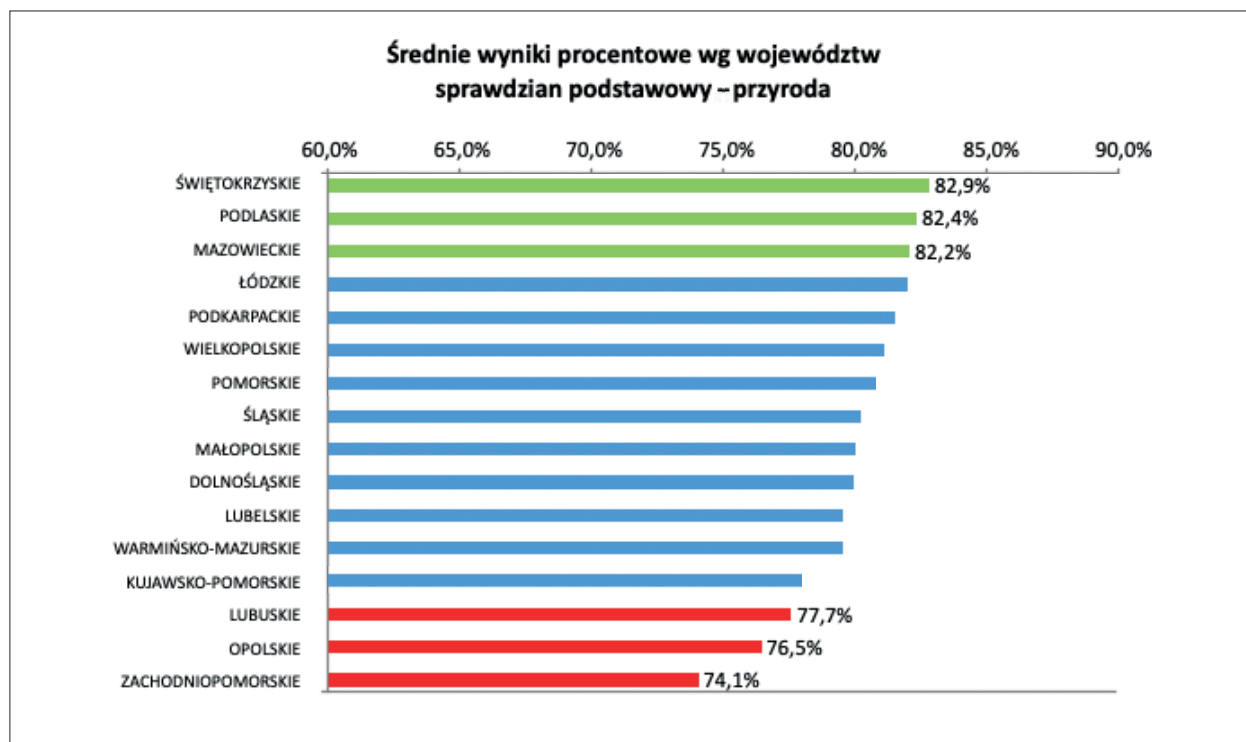
Zadanie nr 7 miało formę zamkniętą. Uczeń wiedząc, że samochód zużywa 6 litrów paliwa na przejechanie 100 km, miał podać, ile kilometrów przejechał samochód, który zużył 42 litry paliwa (zadanie 7a) oraz ile litrów paliwa potrzeba, aby tym samochodem przejechać 450 km (zadanie 7b). W zadaniu 7a poprawnej odpowiedzi udzieliło 55 uczniów (57,9%), 34 (35,8%) błędnej, a 6 (6,3%) opuściło to zadanie. Zadanie 7b poprawnie rozwiązało 60 uczniów (63,2%), a 29 (30,5%) błędnie. Liczba opuszczeń tego zadania jest taka sama jak w przypadku zadania 7a.

3.3. Wyniki sprawdzianu w części przyrodniczej

Sprawdzian podstawowy w części przyrodniczej pisało 13 948 uczniów z całej Polski. Najwięcej uczniów było z województw: mazowieckiego (13%), wielkopolskiego (11%), łódzkiego (10%) i śląskiego (10%), a najmniej odsetek stanowili trzecioklasiści z województw: kujawsko-pomorskiego (2%), opolskiego (2%), podlaskiego (2%), pomorskiego (2%) i zachodniopomorskiego – (2%).

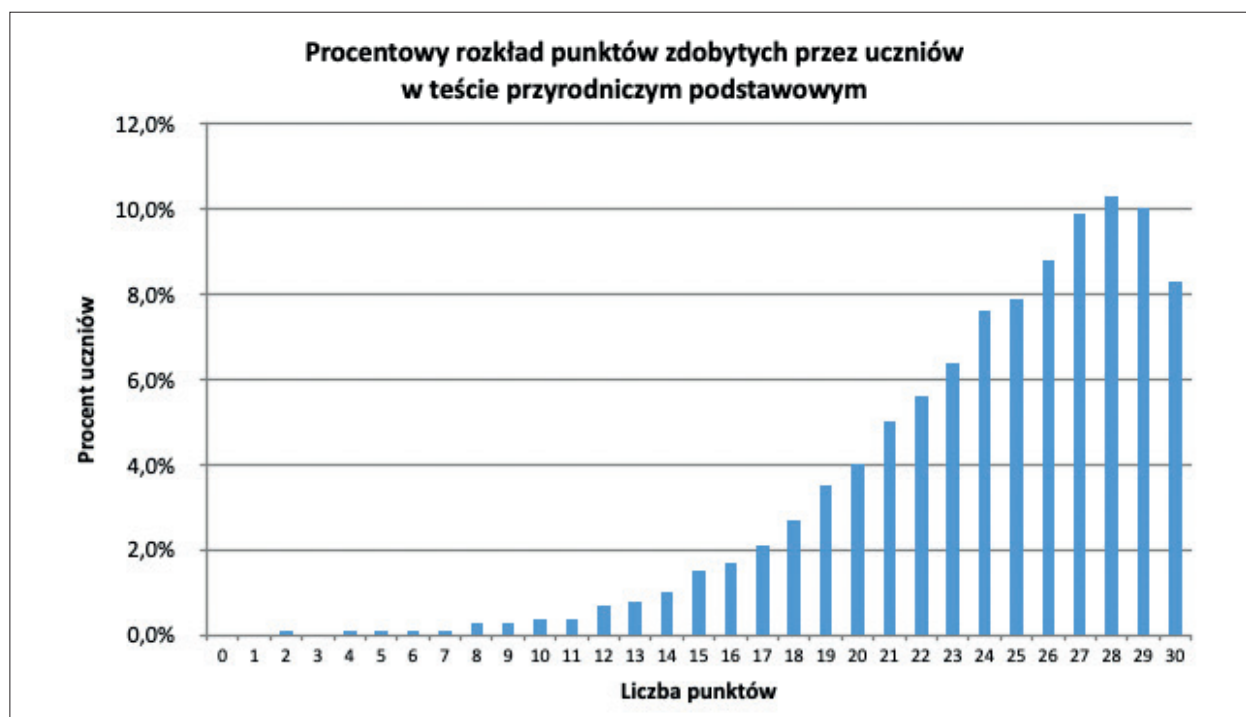
Za wszystkie zadania w części przyrodniczej uczeń mógł uzyskać 30 p. Średni wynik wszystkich uczniów biorących udział w sprawdzianie to 25,17 p. (83,9%) możliwych do zdobycia. Najwyższy wynik uzyskali uczniowie z województw: świętokrzyskiego – 24,87 p. (82,9%), podlaskiego – 24,73 p. (82,4%), mazowieckiego – 24,85 p. (82,2%). Najniższy wynik uzyskali uczniowie z województw: lubuskiego – 23,30 p. (77,7%), opolskiego – 22,95 p. (76,5%) oraz zachodniopomorskiego – 22,23 p. (74,1%).

Wykres 3.3.1.

Na wykresie 3.3.2. przedstawiono procentowy rozkład punktów zdobytych w sprawdzianie przyrodniczym podstawowym.

Wykres 3.3.2.

Rozkład wyników jest silnie lewoskośny, co oznacza, że sprawdzian był łatwy dla uczniów. Maksymalną liczbę punktów uzyskało 1162 (8,3%) dzieci, 29 p. – 1400 (10,0%), a 28 p. – 1338 (10,3%). Aż 95,3% trzecioklasistów otrzymało co najmniej 15 p., zaś połowa wszystkich uczniów uczestniczących w sprawdzianie – co najmniej 25 p. Tylko 55 uczniów (0,4%) uzyskało 5 p. lub mniej.

W tabeli 3.3.1. zestawiono wyniki poszczególnych zadań sprawdzianu podstawowego z przyrody.

Tabela 3.3.1.

Zadanie	Maksymalna liczba punktów za rozwiązanie zadania	Średni wynik punktowy	Współczynnik łatwości	Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie 1	3	2,03	0,68	umiarkowanie trudne
Zadanie 2	3	2,37	0,79	łatwe
Zadanie 3	4	3,76	0,94	bardzo łatwe
Zadanie 4	3	2,26	0,75	łatwe
Zadanie 5	4	3,51	0,88	łatwe
Zadanie 6	3	2,61	0,87	łatwe
Zadanie 7	6	4,33	0,72	łatwe
Zadanie 8	4	3,26	0,81	łatwe

Aż sześć zadań z tego sprawdzianu okazało się łatwych, jedno bardzo łatwe i jedno umiarkowanie trudne.

Zadanie nr 1 było zadaniem zamkniętym. Składało się z trzech części. W pierwszej (zadanie 1a) uczeń miał spośród podanych zestawów zwierząt wskazać ten, w którym wymienione były tylko zwierzęta leśne żyjące w Polsce. Poprawnej odpowiedzi udzieliło ok. 82,8% dzieci, błędnej – 17,0%, a 0,2% opuściło to zadanie. W drugiej części (zadanie 1b) uczeń miał spośród podanych zestawów roślin wskazać ten, w którym wymienione były tylko rośliny objęte w Polsce ochroną. Tutaj 61,7% trzecioklasistów wybrało prawidłową odpowiedź, błędną – 37,4%, a 0,9% opuściło to zadanie. W trzeciej części (zadanie 1c) uczeń miał spośród podanych zestawów zwierząt wskazać ten, w którym wymienione były tylko zwierzęta objęte w Polsce ochroną. W tym zadaniu 58,3% uczniów wybrało prawidłową odpowiedź, błędną – 40,5%, a 1,2% opuściło to zadanie.

W zadaniu nr 2 uczeń miał przeczytać podane wypowiedzi dzieci i zaznaczyć pętlami obrazki tych dzieci, które wiedzą, jak dbać o przyrodę. Precyzyjną, poprawną odpowiedź podało 57,5% trzecioklasistów. Poprawnie dwa obrazki zaznaczyło 27,8% dzieci, a jeden obrazek – 8,7%. Odpowiedzi błędnej udzieliło 4,7% uczniów; 186 (1,3%) dzieci opuściło to zadanie.

W zadaniu nr 3 uczeń miał spośród podanych siedmiu zdań wybrać i zaznaczyć cztery, które mówią o tym, jak dbać o zdrowie. Zadanie to okazało się najłatwiejszym w całym sprawdzianie przyrodniczym. Aż 86,0% dzieci udzieliło pełnej odpowiedzi. Trzy właściwe zdania zaznaczyło 9,7% uczniów, dwa – 1,3%, a jedno – 0,3%. Błędnej odpowiedzi udzieliło 2,6% dzieci, a 0,2% nie podjęło prób jego rozwiązania.

W zadaniu nr 4 przedstawione zostały trzy sytuacje i uczeń miał ustalić, które z dwóch opisanych w danej sytuacji zdarzeń miało miejsce wcześniej, a które później, wskazując w ten sposób, co było przyczyną, a co skutkiem. Np. w sytuacji 1 przy zdaniu „Pan Tomasz nie podlał roślin w ogrodzie” należało postawić 1, a przy zdaniu „Krzewy z pomidorami uschły” – 2. W pełni poprawne rozwiązanie podało ok. 63,4% dzieci. Poprawną kolejność jedynie w dwóch sytuacjach wskazało 13,9%, a w jednej – 8,0%. Całkowicie błędną odpowiedź podało ok. 12,7% trzecioklasistów, zaś 2,0% nie podjęło prób rozwiązania tego zadania.

W zadaniu nr 5 uczeń miał spośród podanych sześciu informacji wybrać i zaznaczyć cztery, które należy podać przy wzywaniu pomocy w niebezpiecznej sytuacji. Zadanie to okazało się jednym z łatwiejszych. Ok. 71,8% dzieci udzieliło pełnej odpowiedzi. Trzy właściwe zdania zaznaczyło 19,5% uczniów, dwa – 2,5%, a jedno – 0,7%. Błędnej odpowiedzi udzieliło 5,2% dzieci, a 0,3% opuściło zadanie.

Zadanie nr 6 było zadaniem otwartym. Uczeń miał samodzielnie sformułować trzy zasady, których należy przestrzegać, aby zapewnić sobie bezpieczeństwo na drodze. Trzy takie zasady podało 73,2% dzieci. Dwie zasady sformułowało 17,6% uczniów, a jedną 6,0%. Odpowiedzi błędnej udzieliło 2,0% trzecioklasistów. Odsetek opuszczeń w tym zadaniu był na poziomie 1,3%.

Zadanie nr 7 zawierało mapkę. Posługując się nią, uczeń miał uzupełnić tekst, wpisując w puste miejsca nazwy kierunków: północ, południe, wschód, zachód, we właściwej formie. W pełni poprawne rozwiązanie (6 poprawnych wyrazów) podało ok. 47,9% uczniów. Ok. 41,3% dzieci podało odpowiedź niepełną, wpisując poprawnie tylko pięć wyrazów (1665 dzieci; 11,9%), cztery (1908 dzieci; 13,7%), trzy (731 dzieci; 5,2%), dwa (797 dzieci; 5,7%) lub jeden wyraz (664 dzieci; 4,8%). Sześć pustych miejsc zostawiło 308 (2,2%) uczniów. Pozostali udzielili odpowiedzi nieprecyzyjnej lub błędnej.

Zadanie nr 8 składało się z czterech części. Każda z nich miała formę zamkniętą. Korzystając z dołączonego schematu Układu Słonecznego, uczeń miał zaznaczyć odpowiedzi na cztery pytania. Na pierwsze pytanie: *Którą planetę od Słońca jest Ziemia?* poprawnej odpowiedzi udzieliło aż 92,6% dzieci, błędnej 7,1%, a 40 uczniów (0,3%) opuściło to pytanie. Drugie pytanie brzmiało: *Czym jest Słońce?* Z odpowiedzią na to pytanie trzecioklasiści też nie mieli większych trudności. Ok. 88,7% uczniów wybrało właściwą odpowiedź: gwiazdą w Układzie Słonecznym. Błędna odpowiedź wybrało 10,8% dzieci, a 0,4% nie zaznaczyło żadnej. Jednak już tylko ok. 73,5% uczniów wybrało poprawną odpowiedź na pytanie: *Jaki jest skutek ruchu obrotowego Ziemi wokół własnej osi?* Nieco ponad jedna czwarta (25,9%) zaznaczyła odpowiedź błędna, a 0,6% opuściło to zadanie. Jeszcze większe trudności napotkali uczniowie z odpowiedzią na pytanie: *Jaki jest skutek ruchu obiegowego Ziemi po orbicie wokół Słońca?* Tu odsetek poprawnych odpowiedzi wynosi ok. 70,9%, błędnych 28,3%, a opuszczeń – 0,8%

4. Podsumowanie

Tegoroczne ogólne wyniki są podobne do tych z poprzednich edycji badania Omnibus. Tak jak w latach poprzednich można stwierdzić, że umiejętności – polonistyczne i przyrodnicze – u zdecydowanej większości uczniów są na wysokim poziomie, natomiast umiejętności matematyczne – na poziomie średnim.

Wykres 4.1.

Ogólne wyniki, jakie osiągnęli uczniowie w części polonistycznej, są zadowalające. Umiejętności uczniów w obszarze *gramatyka* i *czytanie* są wysokie. Te umiejętności warto nadal rozwijać. Nieco gorsze wyniki uzyskali uczniowie w zadaniach z obszaru *ortografia*. Warto zwrócić uwagę, że zadania z zakresu *pisania*, podobnie jak w ubiegłym roku, przysporzyły uczniom sporo trudności, a zwłaszcza samodzielne zredagowanie wypowiedzi. Umiejętność ta wymaga dalszych ćwiczeń. Dlatego nauczyciele powinni też zwrócić szczególną uwagę na jej kształcenie.

Ogólne wyniki, jakie osiągnęli uczniowie w części matematycznej, nie są w pełni zadowalające. Tylko umiejętności z obszaru *sprawność rachunkowa* są na wysokim poziomie. Jednak mimo dobrego wyniku sprawności te należy dalej doskonalić, gdyż błędy rachunkowe są często popełniane w innych zadaniach, np. tekstowych. Umiejętności z obszarów *geometria* i *zadania tekstowe* są na średnim poziomie, a z obszaru rozumowania matematyczne – na niskim. Warto zauważyć, że większość tegorocznych trzecioklasistów dobrze radziła sobie w zadaniach, które były typowe i wymagały zastosowania znanego schematu postępowania. Większość uczniów dobrze opanowała drobne, szczegółowe umiejętności matematyczne, wymienione w podstawie programowej. Jednak należy zwrócić większą uwagę na zapisywanie i odczytywanie liczb, a także na znaczenie cyfr w dziesiętkowym systemie pozycyjnym. Należy również rozwijać i doskonalić umiejętności praktyczne, np. korzystania z programu telewizyjnego. Sprawdzian wykazał pewne braki w wiedzy i umiejętnościach dzieci w tym zakresie, co może skutkować m.in. trudnościami w funkcjonowaniu w życiu codziennymi lub w uczeniu się matematyki w klasach IV–VIII. Należy też zadbać o kształcenie odpowiednich intuicji geometrycznych. Ważne jest też, aby w klasach I–III a także w klasie IV dzieci wykonywały dużo manipulacji na realnych przedmiotach, aby nabyły odpowiednio dużo doświadczeń matematycznych. Edukacja matematyczna nie powinna koncentrować się bowiem tylko na wyćwiczeniu określonego algorytmu czy rozwiązaniu konkretnego zadania, ale na rozwijaniu myślenia matematycznego i twórczego podchodzenia do problemów.

W części przyrodniczej uczniowie osiągnęli najwyższe wyniki. Trzecioklasiści wykazali się wiedzą przyrodniczą, geograficzną oraz ekologiczną. Znają podstawowe zasady bezpieczeństwa i zdrowego odżywiania się. Pokazali, że posiadają wiedzę i umiejętności określone w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego*.

Wyniki sprawdzianu są ważną informacją dla nauczycieli, rodziców i samych dzieci. By jednak sprawdzian spełnił założone cele, warto pamiętać o kilku zasadach.

Należy omówić sprawdzian z rodzicami dziecka, którzy zwykle z dużym niepokojem czekają na wyniki. Należy wskazać mocne strony dziecka, a potem omówić trudności, pokazać, jak pracować z dzieckiem w domu, aby mogło pokonać te trudności. Warto zachęcić rodziców do współpracy i wspierać metodycznie (np. wskazując literaturę lub pomagając w doborze ćwiczeń).

Trzeba też pamiętać, że wynik punktowy to tylko jeden z czynników oceny dziecka. Ze względu na różnice rozwojowe należy również brać pod uwagę wysiłek dziecka oraz jego podejście do stawianych mu zadań.

Wyniki uczniów osiągnięte w sprawdzianie nie mogą być też podstawą oceny pracy nauczyciela, ponieważ na wynik ucznia mają wpływ również inne czynniki (zainteresowania dziecka, środowisko, wcześniejsze doświadczenia edukacyjne itp.).

Reasumując – warto przeprowadzać sprawdziany w klasach I–III, tylko trzeba organizować je w sposób przyjazny dla dzieci, rodziców i samych nauczycieli. Wyniki sprawdzianów powinny być analizowane pod kątem określenia mocnych i słabych stron dziecka i stanowić podstawę do indywidualizacji pracy z małym uczniem – wspierania go w pokonywaniu trudności i rozwijania jego uzdolnień. Nie można zapominać o rodzicach, którzy powinni być partnerami nauczyciela podczas pracy z dzieckiem.

Serdecznie dziękujemy nauczycielom i dyrektorom szkół za zaangażowanie przy realizacji sprawdzianu Omnibus 2024 i dzieciom za udział nim.

